

Sveriges klimatstrategi

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens proposition 2001/02:55 Sveriges klimatstrategi samt åtta följdmotioner med 77 yrkanden. I betänkandet behandlas också 16 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2001.

Våren 1999 godkände riksdagen med anledning av regeringens proposition Svenska miljömål en struktur med 15 miljökvalitetsmål. Det övergripande syftet med miljökvalitetsmålen är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Med anledning av regeringens förslag har riksdagen under år 2001 beslutat om delmål för 14 miljökvalitetsmål. I den nu aktuella propositionen lämnar regeringen förslag och bedömningar avseende det återstående miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*. Propositionen behandlar ett delmål för perioden 2008–2012, uppföljning och kontrollstationer, frågan om de s.k. flexibla mekanismernas och kolsänkornas roll i klimatarbetet samt innebörden av miljökvalitetsmålet. Regeringen föreslår att de svenska utsläppen av växthusgaser skall som ett medelvärde för perioden 2008–2012 vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen skall räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollets och IPCC:s definitioner. Målet har utgångspunkt i Sveriges utsläppsprognos i den tredje nationalrapporten till klimatkonventionen. Miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan innebär att halten, räknat som koldioxidekvivalenter, av de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollet och den internationella klimatpanelen IPCC:s (Intergovernmental Panel on Climate Change) definitioner tillsammans skall stabiliseras på en halt lägre än 550 ppm i atmosfären. Sverige skall internationellt verka för att det globala arbetet inriktas mot detta mål. År 2050 bör utsläppen för Sverige sammantaget vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per år och invånare, för att därefter minska ytterligare. Målets uppfyllande är till avgörande del beroende av internationellt samarbete och insatser i alla länder. Målet är en skärpning och precisering av det av riksdagen tidigare antagna miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Regeringen föreslår att riksdagen redan nu bemyndigar regeringen att godkänna Kyotoprotokollet under förutsättning att beslut har fattats inom EU om en legalt bindande inbördes

fördelning av utsläpp inom gemenskapen (för Sverige 104 % jämfört med år 1990) och under förutsättning att ratifikation sker tillsammans och samtidigt med EG och övriga medlemsländer. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks. I betänkandet finns 36 reservationer och tre särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Uppvaktningar, utfrågningar m.m.	10
Bakgrund.....	10
Propositionens huvudsakliga innehåll	11
Utskottets överväganden	13
Mål för den svenska klimatpolitiken	13
Det internationella samarbetet för att motverka klimatförändringar	18
Övergripande inriktning av klimatpolitiken	24
Skatt som styrmedel	25
Statligt bidrag till klimatåtgärder i lokala klimatinvesteringsprogram.....	29
Informationssatsning	30
Energipolitiken.....	31
Transportpolitiken	34
Främjande av alternativa drivmedel	37
Minskade koldioxidutsläpp genom miljödriven affärsutveckling	39
Svensk tillämpning av Kyotoprotokollets flexibla mekanismer	40
Ett utvecklat byggande	41
Sektorernas roll	44
Forskning	46
Lagstiftningsfrågor	47
Uppföljning och utvärdering	48
Sverige bör tillträda Kyotoprotokollet.....	49
Reservationer	51
1. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m. (punkt 1)	51
2. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m. (punkt 1)	52
3. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m. (punkt 1)	53
4. EU:s roll i klimatpolitiken m.m. (punkt 2).....	54
5. EU:s roll i klimatpolitiken m.m. (punkt 2).....	55
6. Miljöavgifter m.m. inom EU (punkt 3)	55
7. Europeisk handel med utsläppsätter (punkt 4).....	56
8. Trafikfrågor m.m. inom EU (punkt 5).....	56
9. Internationellt klimatarbete (punkt 6).....	57
10. Ekonomiska styrmedel (punkt 9).....	57
11. Koldioxid- och energiskatter (punkt 11)	58
12. Koldioxid- och energiskatter (punkt 11)	58
13. Koldioxid- och energiskatter (punkt 11)	59
14. Energiskatter för vissa sektorer (punkt 12).....	59

15. Skatt på avfall m.m. (punkt 13)	60
16. Klimatinvesteringsprogram (punkt 14).....	60
17. Mjuka styrmedel (punkt 15)	61
18. Svensk energipolitik (punkt 16).....	61
19. Svensk energipolitik (punkt 16).....	62
20. Svensk energipolitik (punkt 16).....	63
21. Miljöklassning av eldningsolja (punkt 17).....	64
22. Kollektivtrafiken (punkt 18).....	64
23. Trängselavgifter (punkt 19, motiveringen).....	65
24. Flygets miljöpåverkan (punkt 20).....	65
25. Administrativa åtgärder i transportsektorn (punkt 21).....	65
26. Alternativa drivmedel m.m. (punkt 23)	66
27. Alternativa drivmedel m.m. (punkt 23)	66
28. Handel med utsläppsrätter m.m. (punkt 25).....	67
29. Handel med utsläppsrätter m.m. (punkt 25).....	67
30. Agenda 21 (punkt 26).....	68
31. Direktverkande elvärme (punkt 27).....	68
32. Åtgärder i bebyggelsen (punkt 29)	69
33. Sektorernas miljöansvar (punkt 31).....	69
34. Beredskap för klimatrelaterade kriser m.m. (punkt 32)	70
35. Klimatfrågorna i Regeringskansliet (punkt 35)	70
36. Rapportering m.m. (punkt 36)	71
Särskilda yttranden	72
1. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m. (punkt 1).....	72
2. Sveriges tillträdande till Kyotoprotokollet (punkt 37)	72
3. Sveriges klimatstrategi	72
Bilaga Förteckning över behandlade förslag	74
Propositionen.....	74
Följdmotioner	74
Motioner från allmänna motionstiden 2001.....	79

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m.

Riksdagen godkänner vad regeringen förordar om mål för den svenska klimatpolitiken (avsnitt 5). Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:55 i denna del samt avslår motionerna 2001/02:MJ9, 2001/02:MJ10 yrkandena 2, 11–13 och 30, 2001/02:MJ11 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ14 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ16 yrkandena 1–5 samt 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (kd)

Reservation 3 (mp)

2. EU:s roll i klimatpolitiken m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkandena 1 och 6, 2001/02: MJ15 yrkande 1 samt 2001/02:MJ521 yrkande 8.

Reservation 4 (kd)

Reservation 5 (fp)

3. Miljöavgifter m.m. inom EU

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkandena 3, 4 och 7.

Reservation 6 (kd)

4. Europeisk handel med utsläppsrätter

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 5, 2001/02:MJ209 yrkande 12 och 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Reservation 7 (m)

5. Trafikfrågor m.m. inom EU

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkandena 8 och 9 samt 2001/02:MJ14 yrkande 6.

Reservation 8 (c)

6. Internationellt klimatarbete

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 21.

Reservation 9 (mp)

7. Europeisk beskattning av flygbränsle

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 10.

8. Försiktighetsprincipen

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ12.

9. Ekonomiska styrmedel

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 7.

Reservation 10 (mp)

10. Offentlig upphandling

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ13 och 2001/02:MJ16 yrkande 18 delvis.

11. Koldioxid- och energiskatter

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 19, 2001/02:MJ15 yrkande 3 och 2001/02:MJ16 yrkande 8.

Reservation 11 (kd)

Reservation 12 (fp)

Reservation 13 (mp)

12. Energiskatter för vissa sektorer

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkandena 9 och 10.

Reservation 14 (mp)

13. Skatt på avfall m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ15 yrkande 4.

Reservation 15 (fp)

14. Klimatinvesteringsprogram

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ14 yrkandena 8 och 9 samt 2001/02:MJ337 yrkande 11.

Reservation 16 (c)

15. Mjuka styrmedel

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 19.

Reservation 17 (mp)

16. Svensk energipolitik

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkandena 18 och 20, 2001/02:MJ11 yrkande 3, 2001/02:MJ15 yrkandena 5 och 6, 2001/02: MJ16 yrkandena 6, 15 delvis och 18 delvis, 2001/02:MJ209 yrkande 14, 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis samt 2001/02:U303 yrkande 15.

Reservation 18 (m)

Reservation 19 (fp)

Reservation 20 (mp)

17. Miljöklassning av eldningsolja

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ311 och 2001/02:MJ462.

Reservation 21 (m)

18. Kollektivtrafiken

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ14 yrkande 4.

Reservation 22 (c)

19. Trängselavgifter

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 22.

Reservation 23 (m) - motiv.

20. Flygets miljöpåverkan

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 11.

Reservation 24 (mp)

21. Administrativa åtgärder i transportsektorn

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 14.

Reservation 25 (mp)

22. Miljöbilar m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 24 och 2001/02: MJ423 yrkande 7.

23. Alternativa drivmedel m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 23, 2001/02:MJ14 yrkande 5, 2001/02:MJ16 yrkande 17, 2001/02:MJ423 yrkande 5, 2001/02:MJ430 samt 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Reservation 26 (kd, c)

Reservation 27 (mp)

24. Miljödriven affärsutveckling

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 25 och 2001/02: MJ14 yrkande 3.

25. Handel med utsläppsrätter m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ15 yrkande 2, 2001/02:MJ16 yrkande 12, 2001/02:MJ209 yrkande 11, 2001/02:MJ337 yrkande 12, 2001/02:MJ521 yrkande 10 och 2001/02:U301 yrkande 44.

Reservation 28 (m, c, fp)

Reservation 29 (mp)

26. Agenda 21

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 29.

Reservation 30 (kd)

27. Direktverkande elvärme

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 16.

Reservation 31 (mp)

28. Klusterbildning inom träområdet

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 27.

29. Åtgärder i bebyggelsen

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 15 delvis.

Reservation 32 (mp)

30. Vindisolering och fasadåtgärder

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 21.

31. Sektorernas miljöansvar

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 14, 2001/02:MJ14 yrkande 7 samt 2001/02:MJ16 yrkandena 13 och 18 delvis.

Reservation 33 (mp)

32. Beredskap för klimatrelaterade kriser m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 20 delvis.

Reservation 34 (mp)

33. Klimatforskning

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 26, 2001/02:MJ14 yrkande 10 och 2001/02:MJ16 yrkande 20 delvis.

34. Plan- och bygglagen

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 28.

35. Klimatfrågorna i Regeringskansliet

Riksdagen avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 16.

Reservation 35 (kd)

36. Rapportering m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkandena 15 och 17 samt 2001/02:MJ16 yrkande 18 delvis.

Reservation 36 (kd)

37. Sveriges tillträdande till Kyotoprotokollet

Riksdagen godkänner Kyotoprotokollet (avsnitt 7.2). Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:55 i denna del samt avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 22.

Stockholm den 19 februari 2002

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Ulf Björklund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Kaj Larsson (s), Jonas Ringqvist (v), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Carl G Nilsson (m), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Per-Samuel Nisser (m), Maria Wetterstrand (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Michael Hagberg (s), Carina Ohlsson (s) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

På förslag av regeringen i proposition 1997/98:145 Svenska miljömål – miljöpolitik för ett hållbart Sverige fattade riksdagen i april 1999 beslut om en ny struktur i arbetet med miljömål och fastställde 15 nationella miljökvalitetsmål (bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183). Miljö- och jordbruksutskottet anförde i betänkandet att det är delmålen snarare än de allmänt formulerade miljökvalitetsmålen som kommer att utgöra underlag för miljöpolitiska åtgärder och prioriteringar inom olika samhällssektorer. Mot den bakgrunden borde det enligt utskottets mening ankomma på riksdagen att ta ställning till hur målsättningen för detta arbete skulle formuleras (bet. 1998/99:MJU6 s. 34). Med anledning av vad utskottet anfört begärde riksdagen att regeringen skulle återkomma till riksdagen med redovisning och förslag angående delmålen under vart och ett av de nya miljökvalitetsmålen.

Regeringen anför i propositionen att förslagen har utformats i samarbete med Vänsterpartiet.

Uppvaktnings-, utfrågningar m.m.

Utskottet anordnade den 7 februari 2002 en utfrågning med representanter för Naturvårdsverket. Verket lämnade bl.a. information om den internationella klimatpanelen IPCC:s (Intergovernmental Panel on Climate Change) senaste utvärdering som avslutades i september 2001. Utskottet har härutöver uppvaktats av svenskt näringsliv och representanter för den elintensiva industrin. Det har också inkommit skrivelser i ärendet.

Bakgrund

På förslag av regeringen i proposition 1997/98:145 Svenska miljömål – miljöpolitik för ett hållbart Sverige fattade riksdagen i bred enighet våren 1999 beslut om en ny målstruktur i arbetet med miljömål. 15 nationella miljökvalitetsmål fastställdes. De 15 målen omfattar: *Frisk luft, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ingen övergödning, Bara naturlig försurning, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, God bebyggd miljö, Giffri miljö, Säker strålmiljö, Skyddande ozonskikt och Begränsad klimatpåverkan*. Samtidigt som riksdagen fattade beslut om att anta de 15 övergripande miljökvalitetsmålen begärde riksdagen att i ett sammanhang få ta ställning till alla de delmål, åtgärder och strategier som behövs för att nå de 15 övergripande miljökvalitetsmålen (bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183).

Den 26 april 2001 beslutade regeringen om propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130). I propositionen före-

slog regeringen ungefär 60 delmål för 14 av de 15 miljö kvalitetsmålen. Regeringen lämnade också förslag till åtgärdsstrategier m.m. Det 15:e, klimatmålet, avsåg regeringen behandla i en separat proposition. Riksdagen godkände de förslag regeringen lämnade under hösten 2001 (bet. 2001/02:MJU3, rskr. 2001/02:36). Tidigare under 2001 presenterade regeringen vissa (5) delmål för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö (prop. 2000/01:65). Dessa förslag behandlade riksdagen under våren 2001 (bet. 2000/01:MJU15, rskr. 2000/01:269).

I den nu aktuella propositionen behandlar regeringen det femtonde och återstående miljö kvalitetsmålet, *Begränsad klimatpåverkan*. I propositionen lämnas förslag bl.a. om att detta miljö kvalitetsmål skall omfatta samtliga sex växthusgaser i Kyotoprotokollet samt om delmål för perioden 2008–2012.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att de svenska utsläppen av växthusgaser skall som ett medelvärde för perioden 2008–2012 vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen skall räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollets och IPCC:s definitioner. Målet har utgångspunkt i Sveriges utsläppsprognos i den tredje nationalrapporten till klimatkonventionen.

Det svenska klimatarbetet och det nationella målet skall fortlöpande följas upp. Om utsläppstrenden visar sig vara mindre gynnsam än man nu förutser, eller om de åtgärder som vidtas inte ger väntad effekt, kan regeringen föreslå ytterligare åtgärder eller vid behov föreslå en omprövning av målet. Härvid skall hänsyn tas till konsekvenser för svensk industri och dess konkurrenskraft. Kontrollstationer föreslås införas år 2004 och år 2008.

Det nationella målet om att minska utsläppen av växthusgaser med minst 4 % skall uppnås utan kompensation för upptag i kolsänkor eller med flexibla mekanismer. Vid kontrollstationen år 2004 avser regeringen, som komplement, att överväga ett mål som innefattar de flexibla mekanismerna.

Miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* innebär att halten, räknat som koldioxidekvivalenter, av de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollet och den internationella klimatpanelen IPCC:s (Intergovernmental Panel on Climate Change) definitioner tillsammans skall stabiliseras på en halt lägre än 550 ppm i atmosfären. Sverige skall internationellt verka för att det globala arbetet inriktas mot detta mål. År 2050 bör utsläppen för Sverige sammantaget vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per år och invånare, för att därefter minska ytterligare. Målets uppfyllande är till avgörande del beroende av internationellt samarbete och insatser i alla länder. Målet är en skärpning och precisering av det av riksdagen tidigare antagna miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*.

En begränsad klimatpåverkan skall uppnås genom en aktiv klimatpolitik som integreras i hela samhället. Var och en måste ta sin del av ansvaret. Det gäller såväl myndigheter och kommuner som företag, organisationer och

enskilda. Ekonomiska och rättsliga styrmedel, med miljöbalken som central lagstiftning, samt frivilliga överenskommelser och en dialog mellan staten och näringslivet bildar tillsammans med myndigheternas arbete utgångspunkter och stomme för klimatarbetet. Sektorsansvaret behöver utvecklas liksom tvärsektoriella arbetssätt.

Olika former för klimatarbetet som användning av miljöledningssystem, miljövarudeklarationer, miljömärkning, utveckling av miljöteknik och miljöinriktad upphandling bör utvecklas och fördjupas.

För att uppnå målen föreslår regeringen ett antal åtgärder som bör påbörjas snarast. Bland annat pekas på information i syfte att öka kunskapen om klimatfrågan, åtgärder och styrmedel. Klimatåtgärder i lokala klimatinvesteringsprogram är andra viktiga åtgärder. Viktiga åtgärder inom transportsektorn blir främjandet av alternativa drivmedel och inom energiområdet främjandet av el från förnybara energikällor genom s.k. gröna certifikat. Regeringen avser att återkomma med förslag till ett system för gröna certifikat. Vidare bör det i miljömålspropositionen (prop. 2000/01:130) redovisade miljömålsrådet få i uppgift att samordna myndigheternas arbete även på klimatområdet.

Klimatarbetet bör utformas så att det nationella utsläppsmålet och åtagandet enligt Kyotoprotokollet kan nås på ett kostnadseffektivt sätt. Strategin för att minska utsläppen av växthusgaser omfattar vidare de åtgärder som genomförs inom ramen för nu gällande energi- och transportpolitiska beslut samt regeringens proposition om åtgärdsinriktning för utveckling av ett långsiktigt hållbart transportsystem (prop. 2001/02:20) och kommande förslag till energiproposition som regeringen avser att förelägga riksdagen våren 2002. Ytterligare åtgärder och preciseringar kan komma att behövas. Uppföljning utgör därmed en väsentlig del av strategin.

Regeringen föreslår att riksdagen redan nu bemyndigar regeringen att godkänna Kyotoprotokollet under förutsättning att beslut har fattats inom EU om en legalt bindande inbördes fördelning av utsläpp inom gemenskapen (för Sverige 104 % jämfört med år 1990) och under förutsättning att ratifikation sker tillsammans och samtidigt med EG och övriga medlemsländer.

Utskottets överväganden

Mål för den svenska klimatpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker vad regeringen förordar om mål för den svenska klimatpolitiken. Därmed avstyrker utskottet ett motionsyrkande om avslag av propositionen och begäran att regeringen återkommer med ett nytt förslag (m). Vidare avstyrker utskottet ett antal yrkanden om annat delmål (c, mp), annan innebörd av miljökvalitetsmålet (mp) och olika förslag angående uppföljningsarbetet (kd, c, mp). Slutligen avstyrker utskottet flera yrkanden med anknytning till flexibla mekanismer och kolsänkor (kd, c, mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att de svenska utsläppen av växthusgaser som ett medelvärde för perioden 2008–2012 skall vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen skall räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollets och IPCC:s definitioner. Målet har utgångspunkt i Sveriges utsläppsprognos i den tredje nationalrapporten till klimatkonventionen.

Det svenska klimatarbetet och det nationella målet skall fortlöpande följas upp. Om utsläppstrenden visar sig vara mindre gynnsam än man nu förutser, eller om de åtgärder som vidtas inte ger väntad effekt, kan regeringen föreslå ytterligare åtgärder och/eller vid behov föreslå en omprövning av målet. Härvid skall hänsyn tas till konsekvenser för svensk industri och dess konkurrenskraft. Kontrollstationer införs år 2004 och år 2008.

Det nationella målet om att minska utsläppen av växthusgaser med minst 4 % skall uppnås utan kompensation för upptag i kolsänkor eller med flexibla mekanismer. Vid kontrollstationen år 2004 avser regeringen, som komplement, att överväga ett mål som innefattar de flexibla mekanismerna.

Miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* innebär att halten, räknat som koldioxidekvivalenter, av de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollet och IPCC:s definitioner tillsammans skall stabiliseras på en halt lägre än 550 ppm i atmosfären. Sverige skall internationellt verka för att det globala arbetet inriktas mot detta mål. År 2050 bör utsläppen för Sverige sammantaget vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per år och invånare, för att därefter minska ytterligare. Målets uppfyllande är till avgörande del beroende av internationellt samarbete och insatser i alla länder.

Motionerna

Moderata samlingspartiet yrkar i motion MJ11 (m) avslag på propositionen i den del den avser mål m.m. för den svenska klimatpolitiken (yrkande 1) och

anser att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett nytt förslag, vilket skall vara grundat på mer kostnadseffektiva åtgärder (yrkande 2). I enlighet härmed bör Sverige driva på så att handeln med utsläppsrätter kommer i gång både inom Sverige och internationellt. Sverige bör också fullt ut använda sig av de möjligheter de flexibla mekanismerna i de internationella överenskommelserna medger. Exempelvis bör Sverige satsa på skogsplanteringar i utländer inom ramen för mekanismen för ren utveckling. I motionen framhålls dessutom att Sverige bör ta fram underlag för hur Sverige bäst kan arbeta med mekanismen för gemensamt genomförande. Vidare bör Sverige tillgodoräkna sig de drygt två miljoner ton koldioxid i nettoupptag i skogsmarken som bestämmelserna i Kyotoprotokollet medger. Slutligen anser motionärerna att regeringen bör se över hela systemet med skatter, miljöklasser och övriga regler i syfte att stimulera miljövänlig och bränslesnål teknik inom vägtrafiken.

Enligt motion MJ14 (c) yrkande 1 delvis bör Sverige med hänsyn till att landet ligger långt framme i klimatarbetet eftersträva att minska växthusgasutsläppen ytterligare 2 % utöver regeringens förslag. I motion MJ16 (mp) yrkande 1 framförs att de svenska utsläppen av klimatförändrande gaser beräknat som ett medelvärde åren 2008–2012 skall vara 10 % lägre än år 1990 räknat som koldioxidekvivalenter.

När det gäller uppföljning av delmålet framför Kristdemokraterna i motion MJ10 (kd) yrkande 2 att genomförandet av kontrollstationerna åren 2004 och 2008 skall handhas av parlamentariskt sammansatta kommittéer. I motion MJ14 (c) yrkande 1 delvis framförs åsikten att ytterligare en kontrollstation år 2006 bör införas. Enligt motion MJ16 (mp) yrkande 5 är det viktigt att resultatet av kontrollstationen år 2004 inte föranleder en sänkning av målen för år 2010.

Enligt motion MJ14 (c) yrkande 2 är flexibla mekanismer och kolsänkor viktiga resurser som ger ytterligare möjligheter i klimatarbetet. Dessa verktyg kan enligt motionärerna nyttjas som komplement till andra styrmedel för att höja ambitionen i regeringens målsättning. I motion MJ16 (mp) yrkande 4 anförs att eventuella minskningar av utsläppen via flexibla mekanismer bör ske utöver det av Miljöpartiet föreslagna målet och att sänkor inte skall få utnyttjas i Sverige för att nå de nationella målen. Enligt motion MJ9 (kd) yrkande 2 och MJ10 (kd) yrkande 13 bör olika komposteringsmetoder stimuleras för att ta till vara kolbindningseffekten. I MJ9 (kd) ställs krav på forskning om olika odlingsmetoder som ökar kolbindningspotentialen (yrkande 1). Enligt motionen bör vidare tydliga miljömål för hur mycket hushållsavfall som skall komposteras för ökad kolbindning utarbetas (yrkande 3). Vidare bör mål utarbetas för hur mycket kompost som skall läggas på åker- och skogsmark (yrkande 4). Enligt motionärerna i motion MJ10 (kd) bör incitamenten för att bedriva skogsskötsel som ökar upptaget av koldioxid öka (yrkande 11). Därutöver bör ökad satsning ske på forskning och utveckling av odlingsmetoder som ökar förutsättningarna för att binda kol jämfört med traditionella bruksmetoder (yrkande 12). Slutligen anser motionärerna att

forskning med inriktning att undersöka förutsättningarna för att lagra kol i t.ex. tömda olje- eller gasfält bör stimuleras (yrkande 30). Synpunkterna om forskning i syfte att öka möjligheterna till kolbindning i jordbruket genom lagring och genom återvinning får stöd i motion MJ519 (kd) yrkande 1 delvis.

Enligt motion MJ16 (mp) bör Sverige i internationella sammanhang arbeta för att den långsiktiga målsättningen vad gäller halten av koldioxid i atmosfären skall fastställas i enlighet med vetenskapliga bedömningar i IPCC:s lå-griskscenariot (yrkande 2). Motionärerna anser dessutom att klimatarbetet i Sverige tills vidare skall inriktas på att nå 75 % minskning av utsläppen till år 2050 (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag om mål för den svenska klimatpolitiken omfattar förslag till delmål för perioden 2008–2012, uppföljning och kontrollstationer, frågan om de s.k. flexibla mekanismernas och kolsänkornas roll i klimatarbetet samt innebörden av miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*.

När det gäller förslaget till delmål för perioden 2008–2012 vill utskottet anföra följande. Mot bakgrund av riksdagens beslut om att koldioxidutsläppen från fossila bränslen år 2000 skall stabiliseras på 1990 års nivå, för att därefter minska, (prop. 1992/93:179, bet. 1992/93:JoU19, rskr. 1992/93:361) föreslår regeringen ett reduktionsmål för att precisera denna minskning. Målet innebär att utsläppen för Sverige av de sex växthusgaserna som ett medelvärde för perioden 2008–2012 skall vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen skall räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollets och IPCC:s definitioner. Som regeringen påpekar skall utsläppsvärdena normalårskorrigeras för att underlätta det svenska klimatarbetet mellan åren med avseende på variationer i temperatur och nederbörd. En långsiktig politik bäddar för att omställningen kan ske med bibehållen stabilitet i samhällsutvecklingen så att hänsyn kan tas till det kapital som är bundet i dagens infrastruktur. Det är därför viktigt med klara och stabila mål för hållbar utveckling. Detta kan ge upphov till en ny våg av tekniska innovationer och investeringar som genererar tillväxt och sysselsättning. Regeringen vill genom det föreslagna reduktionsmålet tydligt markera att klimatfrågorna nu och framgent kommer att vara en central fråga i arbetet mot hållbar utveckling. Regeringen förebådar att det föreslagna delmålet kommer att följas av ytterligare mål för utsläppsminskningar efter år 2012 för att miljö kvalitetsmålet skall kunna uppnås, och för att möta nya internationella krav. Sverige skall såväl nationellt som i samarbete med andra länder söka göra detta. Enligt artikel 3.13 i Kyotoprotokollet har parterna till Kyotoprotokollet rätt att spara skillnaden mellan partens tilldelade mängd för åtagandeperioden och en understigande utsläppsmängd till nästkommande åtagandeperiod. Regeringen anser att Sverige skall hävda denna rättighet som är en grundläggande förutsättning för regeringens förslag till nationellt klimatmål. När EU lägger fast bördefördelningen skall Sverige enligt regeringen därför avvisa eventuella krav på solidaritetsprinciper som innebär att medlemsländer – som

vid åtagandeperiodens slut har utrymme kvar av sitt åtagande – skall dela med sig av sitt ”överskott” till andra medlemsländer som inte har klarat att uppfylla sina åtaganden. Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att genom att ytterligare skärpa det nationella målet, jämfört med det åtagande som överenskommits i EU:s preliminära interna bördefördelning för åren 2008–2012, vilken innebär en ökning med 4 % relativt med 1990 års nivå, understryks vikten av att tidigt söka möta den utmaning som hotet om klimatförändringar utgör. Utskottet instämmer i vad regeringen anför om delmål för perioden 2008–2012. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag i denna del och avstyrker motionerna MJ14 (c) yrkande 1 delvis och MJ16 (mp) yrkande 1.

Regeringen föreslår att kontrollstationer för utvärdering av klimatmålet införs år 2004 och år 2008. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är nödvändigt att delmålet fortlöpande följs upp och att – för den händelse utvecklingen visar sig vara mindre gynnsam än vad som förutses, eller de åtgärder som vidtas inte ger väntad effekt – regeringen bör föreslå ytterligare åtgärder eller ompröva målet. Vid kontrollstationerna skall enligt regeringen en översyn också göras av konsekvenserna för andra samhällsmål såsom sysselsättning, svensk industri och dess konkurrenskraft samt energiförsörjningen. Det är såsom regeringen påpekar viktigt att jämförelser också görs med andra länders utveckling och åtgärder. Det av regeringen föreslagna systemet för uppföljning och utvärdering samt de föreslagna kontrollstationerna torde enligt utskottets mening komma att bli effektivt och ändamålsenligt. Utskottet anser också i likhet med regeringen att målen kan behöva revideras mot bakgrund av nya kunskaper om såväl klimatproblemet med mer preciserade sifferunderlag, som samhällets möjligheter att genomföra nödvändiga omställningar för att undvika hotande konsekvenser av växthuseffekten. Genom regeringens årliga redovisning kommer riksdagen att ges möjlighet att kontinuerligt följa det fortsatta arbetet. Mot bakgrund av det anförda instämmer utskottet i vad regeringen anför om uppföljning och utvärdering. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag i denna del och finner motion MJ14 (c) yrkande 1 delvis i allt väsentligt tillgodosedd med det anförda. Utskottet föreslår att motionerna MJ10 (kd) yrkande 2 och MJ16 (mp) yrkande 5 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Kyotoprotokollet föreskriver att de s.k. flexibla mekanismerna skall vara supplementära till inhemska åtgärder. Regeringen anser att det är av stor vikt att alla industriländer vidtar åtgärder i sina egna länder, både för att påskynda nödvändig omställning till hållbar utveckling och för att visa att industriländerna går i täten i kampen mot klimatförändringarna. Som regeringen påpekar är detta en förutsättning för att utvecklingsländerna på sikt skall acceptera kvantitativa åtaganden under kommande åtagandeperioder under klimatkonventionen. Utskottet delar regeringens uppfattning att användningen av flexibla mekanismer kan bidra till att ytterligare reducera utsläppen för Sverige. Det är också viktigt att de flexibla mekanismerna kan stimulera ett ökat engagemang från marknaden, genom att svenska företag får drivkrafter att handla

och investera. Sverige har jämfört med många andra industriländer kommit långt när det gäller minskning av utsläppen av koldioxid. Detta innebär emellertid som regeringen påpekar att marginalkostnaden för begränsning av koldioxidutsläpp är högre än för många andra industriländer. Användningen av Kyotoprotokollets flexibla mekanismer kan minska kostnaderna för åtagandena betydligt. Utskottet anser därför i likhet med regeringen att det finns skäl att vid kontrollstationen år 2004, som komplement, överväga ett mål som innefattar de flexibla mekanismerna. Det nationella målet om att minska utsläppen av växthusgaser med minst 4 % skall dock uppnås utan kompensations för upptag i kolsänkor eller med flexibla mekanismer.

Enligt Bonnuppgörelsen skall på längre sikt ett system som bygger på vetenskapligt tillvägagångssätt utvecklas för att beräkna upptagen i sänkor och därmed de krediter som parterna får tillgodoräkna sig. Det finns som regeringen påpekar en kvalitativt viktig skillnad mellan att minska koncentrationen av växthusgaser genom att minska utsläppen vid källan och genom upptag i kolsänkor. Upptag i kolsänkor innebär en tidsbegränsad lagring av kol. Det upplagrade kolet släpps förr eller senare ut i form av koldioxid, t.ex. till följd av avverkning, insektsangrepp, sjukdomar eller skogsbränder. Utskottet instämmer därför i regeringens bedömning att aktiviteter som syftar till att öka upptaget av växthusgaser i kolsänkor i första hand har betydelse för att vinna tid i strävan efter att reducera koncentrationen av växthusgaser i atmosfären. Riksdagen har vid tidigare tillfälle konstaterat (prop. 1992/93:179, bet. 1992/93:JoU19, rskr. 1992/93:361) att kolsänkor skall ses som en kompletterande åtgärd till huvudstrategin att minska utsläppen av koldioxid. Det fordras som regeringen påpekar bl.a. ett väl fungerande system för bestämning och verifiering av förändringar i kollagren och i flödena av växthusgaser på nationell och lokal nivå för att kunna bedriva en effektiv politik syftande till ökat koldioxidupptag i skog, skogs- och jordbruksmark. En grundförutsättning är också att det råder klarhet från vetenskaplig synpunkt om vilka effekter olika åtgärder syftande till ökat koldioxidupptag har samt att man utifrån detta kan utveckla styrmedel som kan integreras i de politikområden som berörs. Åtgärder för att öka eller vidmakthålla koluupptaget i sänkor kan komma att stå i konflikt med natur- och kulturmiljövårdsintressen såsom skydd av biologisk mångfald, liksom utvecklingen av biobränslen. Likaså kan en politik för främjande av kolsänkor påverka andra viktiga samhällsintressen, såsom skogsnärings konkurrenskraft. Politiken bör såsom regeringen anför därför utformas så att den integreras med miljö-, jordbruks- och skogsbruks-, kultur- och allmänpolitiska hänsyn på ett sätt som bidrar till ett mer uthålligt skogs- och jordbruk. Utskottet biträder mot bakgrund av dessa olika aspekter regeringens avsikt att snarast utreda förutsättningarna för att främja kolsänkor.

Utskottet tillstyrker vad regeringen föreslår i den del avser flexibla mekanismer och kolsänkor och anser att riksdagen bör lämna motionerna MJ9 (kd) yrkandena 1 och 2, MJ10 (kd) yrkandena 11–13 och 30, MJ14 (c) yrkande 2, MJ16 (mp) yrkande 4 samt MJ519 (kd) yrkande 1 delvis utan vidare åtgärd. När det gäller motion MJ9 (kd) yrkandena 3 och 4 vill utskottet utöver

vad som anförts hänvisa till vad som redovisas om målen för avfallspolitiken i avsnittet Skatt som styrmedel nedan. Därmed avstyrks berörda motionsyrkanden.

När det gäller frågan om innebörden av miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* vill utskottet anföra följande. Med utgångspunkt i IPCC:s scenarier bör ackumuleringen av halten av växthusgaser i atmosfären plana ut på en nivå som understiger 550 ppm. Regeringens förslag är att Sverige skall verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål. För svenskt vidkommande innebär det enligt regeringen att utifrån de prognoser för befolkningsökningen i världen och Sverige som finns till hands i dag, IPCC:s beräkningar samt strävan mot global konvergens av utsläppsnivåerna, de svenska utsläppen till år 2050 bör minska till högst 4,5 ton koldioxidekvivalenter per person och år, för att därefter minska ytterligare. De nuvarande svenska utsläppen av de sex växthusgaserna motsvarar enligt regeringen 7,9 ton koldioxidekvivalenter per person. Förslaget innebär därför en minskning med närmare hälften av den totala mängden utsläpp. För många andra industriländer innebär en minskning till 4,5 ton per person och år en betydligt större utsläppsminskning. Utskottet anser i likhet med regeringen att Sverige med kraft bör driva frågan om att utsläppen, räknade som koldioxidekvivalenter per person, globalt sett närmar sig en gemensam nivå. För att detta mål skall kunna nås är det nödvändigt med internationellt samarbete och insatser i alla länder. Utskottet instämmer i regeringens bedömning och tillstyrker propositionen i denna del. Därmed avstyrker utskottet motion MJ16 (mp) yrkandena 2 och 3.

Sammanfattningsvis instämmer utskottet i de bedömningar som regeringen redovisar och föreslår därmed att riksdagen godkänner vad som i propositionen förordas om mål för den svenska klimatpolitiken. Mot bakgrund härav avstyrker utskottet motion MJ11 (m) yrkandena 1 och 2.

Det internationella samarbetet för att motverka klimatförändringar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett antal motioner om ökad roll för EU i klimatpolitiken (fp), om ytterligare internationella åtgärder och om internationellt initiativ till renoveringsprogram samt om miljöavgifter m.m. inom EU (alla kd). Vidare avstyrker utskottet flera motionsyrkanden med olika förslag med avseende på europeisk handel med utsläppsrätter (kd) och trafikavgifter m.m. inom EU (kd, c). Utskottet avstyrker dessutom ett motionsyrkande med olika förslag till inriktning på det internationella klimatarbetet (mp), ett motionsyrkande om europeisk beskattning av flygbränsle (kd) samt ett yrkande om en omprövning av försiktighetsprincipen (m).

Motionerna

Kyotoöverenskommelsen var enligt motion MJ521 (fp) en stor framgång för EU. Utan ett mycket ensträvt arbete från EU:s sida hade klimatkonventionen inte kunnat omsättas i ett faktiskt åtagande från i-ländernas sida att reducera sina utsläpp. För att öka effektiviteten i klimatarbetet bör EU ges makt över klimatpolitiken. Att unionen agerat gemensamt utåt har lett till goda resultat. Nu krävs gemensamt genomförande också inom Europa (yrkande 8). Enligt motion MJ15 (fp) yrkande 1 är EU det naturliga organet för gemensamt agerande, varför det krävs ett gemensamt genomförande också inom Europa. Kristdemokraterna framställer krav på en rad åtgärder som bör vidtas inom EU på klimatområdet i motion MJ10 (kd). Enligt motionen bör riksdagen förelägga regeringen att komplettera propositionen med ett samlat förslag till ytterligare åtgärder utifrån ett internationellt perspektiv (yrkande 1). Motionärerna anser dessutom att EU bör kunna fatta beslut om miljöavgifter även med kvalificerad majoritet (yrkande 3). Vidare bör regeringen arbeta för att det införs miniminivåer för miljöavgifter i EU (yrkande 4). Handeln med växthusgaser bör dessutom komma i gång inom EU (yrkande 5). Motionärerna förordar dessutom ett initiativ till ett renoveringsprogram inom bostadsbeståndet syftande till energibesparing och minskade utsläpp av växthusgaser (yrkande 6). Regeringen bör dessutom verka för ett konvergensprogram inom EU avseende beskattning av energiintensiv industri (yrkande 7). Vidare bör det införas gemensamma trafikavgifter och en kilometerskatt för tunga fordon inom EU (yrkande 8). Regeringen bör dessutom verka för att frågan om att på EU-nivå införa helgstopp för tung trafik utreds (yrkande 9). Slutligen bör regeringen ta initiativ till en gemensam hållning inom EU avseende möjligheterna att miljöbeskatta flygbränsle (yrkande 10). Enligt motion MJ519 (kd) yrkande 1 delvis bör regeringen verka för internationella åtgärder så att det byggs upp en marknad för utsläppsrätter inom vissa regioner på sikt och globalt. Enligt motion MJ14 (c) yrkande 6 bör regeringen driva på för att ändra EG-kommissionens förslag om att skattenivån för biodrivmedel inte får vara lägre än 50 % av motsvarande skattenivå för bensin och diesel. Miljöpartiet ställer också en rad krav på Sveriges agerande inom EU i motion MJ16 (mp). Enligt motionen bör Sverige arbeta för att det införs en miniminivå på koldioxidskatt inom EU, och i samband med världstoppmötet i Johannesburg bör Sverige verka för att en process inleds i syfte att resultera i en internationell koldioxidskatt som omfattar bunkerbränslen vid internationella transporter. Till dess det finns en koldioxidskatt inom EU bör Sverige dessutom ta initiativ till att likasinnade nationer, i första hand i vår närhet, enas om en samordnad successiv upptrappning av de nationella koldioxidskatterna. EU:s mineraloljedirektiv bör ändras så att alla biobränslen gynnas. Undantaget för beskattning av biobränslen, exempelvis etanol, skall i enlighet härmed förlängas till år 2015. Under förhandlingarna om nästa åtagandeperiod bör Sverige driva att mål om sammanlagda utsläppsnivåer skall kompletteras med mål om utsläpp per person. Sverige bör dessutom spela en aktiv och pådrivande roll för att även bunkerbränslen för flyg och sjöfart skall ingå i beskatt-

ningssystem och i utsläppskvoter. Sverige bör vidare verka aktivt och pådrivande för att multilaterala finansieringsinstitutioner slutar satsa på fossila projekt som motverkar internationella klimatmål. Klimatstörande subventioner bör avskaffas inom EU. Exempel på sådana är subventioner till kolbrytning (yrkande 21). Enligt motion MJ209 (m) yrkande 12 bör Sverige verka för ett EU-system för handel med utsläppsrätter avseende koldioxid från samtliga energiproduktionsanläggningar av väsentlig storlek. Motionären i motion MJ12 (m) ifrågasätter om inte försiktighetsprincipen bör omprövas.

Utskottets ställningstagande

I den nu aktuella propositionen redogör regeringen ingående för det globala samarbetet och gemenskapens klimatpolitik. Regeringen har även i proposition 2000/01:130 Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier redogjort för Sveriges och EU:s roll i det internationella miljöarbetet, vilket också inkluderar klimatpolitiken. Sverige har sedan medlemskapets början varit ett av de pådrivande länderna på miljöpolitikens område. Genom Amsterdamfördraget har miljöpolitiken givits en mer framträdande plats genom att fördraget bl.a. fastlägger att hållbar utveckling nu är ett av de grundläggande målen för EU-samarbetet och att kravet på integrering av miljöhänsyn i andra politikområden har förtydligats. Efter Amsterdamfördragets ikraftträdande tog Sverige initiativ till ett arbete på bred front med att integrera miljöhänsyn och hållbar utveckling i andra politikområden inom EU, den s.k. Cardiffprocessen. Inför Europeiska rådets möte i Helsingfors i december 1999 hade nio olika rådskonstellationer utformat, eller fått i uppdrag att utforma, strategier för integrering av miljöhänsyn och hållbar utveckling inom respektive politikområde. Det gällde bl.a. råden för energi, transport, jordbruk, inre marknad och industri. Vid mötet i Helsingfors uppmanades kommissionen att utarbeta ett förslag till EU-strategi för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Regeringen har aviserat avsikten att verka för att det arbete som bedrivs inom området integrering av miljöhänsyn och hållbar utveckling breddas och fördjupas. Genom en övergripande strategi för hållbar utveckling ges en möjlighet att förbättra samstämmigheten mellan EU-politiken inom de ekonomiska och sociala områdena och miljöområdet. Som regeringen påpekar är det för att denna strategi skall lyckas avgörande att verka för en hållbar utveckling inom de samhällssektorer som medverkar till en hög miljöbelastning såsom energi-, transport- och jordbrukssektorerna. Regeringen anser att det är av betydelse att integrationen av miljöhänsyn och hållbar utveckling fortgår inom alla relevanta delar av EU:s politik. EU:s nya miljöhandlingsprogram bör bli ett viktigt instrument i arbetet för en hållbar utveckling genom att det anger vilka miljöpolitiska mål som unionen bör sträva mot under de kommande åren och genom att underlätta det sektorsvisa arbetet med att integrera miljöhänsyn och hållbar utveckling i EU:s olika politikområden. I arbetet med att bredda och fördjupa miljöintegrationen i olika politikområden inom EU kommer även Sveriges och EU:s arbete med att driva miljö- och

hållbarhetsaspekterna inom Världshandelsorganisationen (WTO) att vara av stor vikt.

Inom EU finns en strävan att, i syfte att säkerställa att åtgärderna under Kyotoprotokollet nås, vidta gemensamma eller samordnade åtgärder som ett komplement till medlemsländernas nationella strategier för att minska utsläppen av växthusgaser. I det syftet har EG-kommissionen börjat utarbeta en klimatstrategi med konkreta åtgärder. För att kunna påskynda arbetet med redan lagda förslag samt för att kunna lägga nya förslag arbetar kommissionen med det s.k. Europeiska programmet mot klimatförändringar (European Climate Change Programme, ECCP). Resultatet redovisades i juni 2001 i en slutrapport. Sex nyckelområden bedöms som mest lämpade att snarast börja arbeta inom. Några av dessa nyckelområden är användning av icke fossila källor i energitillförseln, förbättring av energieffektiviteten, framför allt inom industrin, hushållen och servicesektorn samt åtgärder för att öka energieffektiviteten inom transportsystemet. Grupperna har i rapporten lagt förslag till olika åtgärder, och den 23 oktober 2001 presenterade kommissionen i ett kommissionsmeddelande vilka förslag till strategier och åtgärder man avser att lägga fram som ett första steg i genomförandefasen av ECCP.

Det anförda innebär enligt utskottet att syftet med motionerna MJ10 (kd) yrkandena 1 och 6, MJ15 (fp) yrkande 1 och MJ521 (fp) yrkande 8 i allt väsentligt är tillgodosett. När det särskilt gäller kraven i motion MJ10 (kd) yrkandena 3, 4 och 7 om att EU skall kunna fatta beslut om miljöavgifter med kvalificerad majoritet och om miniminivåer för miljöavgifter inom EU vill utskottet framhålla att Sveriges inställning är att det skall vara enhällighet på skatteområdet men att i EG-fördragen ges vissa möjligheter till närmare samarbete mellan vissa medlemsländer och beslut med kvalificerad majoritet. Inom EU prövas för närvarande förutsättningarna för ett närmare samarbete på energiskatteområdet, vilket också skulle medge minimiskattenivåer (se vidare nedan). Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att riksdagen inte bör vidta några åtgärder med anledning av nu behandlade motioner.

EG-kommissionen har till EU-parlamentet och rådet nyligen lagt förslag till direktiv om system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen (KOM(2001)581). Kommissionen föreslår att direktivet på sikt skall omfatta samtliga växthusgaser som omfattas av Kyotoprotokollet. I en första fas, 2005–2007, omfattar systemet dock enbart koldioxidutsläpp. Direktivförslaget innefattar utsläpp av växthusgaser från kraft- och värmeverk med en tillförd effekt som överstiger 20 MW, samt energiintensiv industri. Detta motsvarar 46 % av EU:s totala koldioxidutsläpp. Enligt förslaget kan antalet sektorer som omfattas av handeln ändras vid en framtida översyn av direktivet. Kommissionen föreslår att systemet skall vara obligatoriskt och att medlemsstaterna delar ut utsläppsrätterna gratis till de deltagande anläggningarna för perioden 2005–2007. Syftet är att ge lika villkor för konkurrensutsatt industri i medlemsstaterna. Kommissionen kommer att göra en översyn av erfarenheterna av direktivet och på grundval av detta föreslå eventuella förändringar och lämna en rapport om detta senast den 30 juni 2006. Utskottet

anser att motionerna MJ10 yrkande 5, MJ209 (m) yrkande 12 och MJ519 (kd) yrkande 1 delvis mot bakgrund av det anförda bör lämnas utan vidare åtgärd.

Regeringen redogör i förevarande proposition för de åtgärder som vidtagits inom transportsektorn inom ramen för Cardiffprocessen och påpekar att EU:s transportministrar i april 2001 antog en rådsresolution om integrering av miljö och hållbar utveckling i transportpolitiken (7329/01 TRANS 48 ENV 136). Resolutionen innebär bl.a. att transportministrarna enades om vilka krav ett hållbart transportsystem skall uppfylla. Kraven lyfter fram de ekonomiska, sociala och ekologiska dimensionerna av hållbar utveckling. Dessa krav ligger väl i linje med målen för den svenska transportpolitiken. Transportministrarna konstaterar också att ytterligare åtgärder är nödvändiga för att uppnå ett hållbart transportsystem. Prioritet bör ges till sådana åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser, partiklar och buller samt minskar påverkan på landskapet. Transportministrarna betonade också att integreringen av miljöhänsyn kan skapa nya affärsmöjligheter, stimulera ekonomisk tillväxt och skapa nya arbetstillfällen. Resolutionen lyfter också fram ett antal prioriteringar för de närmaste årens arbete. Till prioriteringarna hör att närmare undersöka möjligheterna för en EU-strategi som påskyndar introduktionen av ny teknik och förnybara drivmedel i transportsystemet. Nästa översyn av strategin och de prioriterade insatserna skall ske andra halvåret 2002. Utskottet vill i sammanhanget dessutom framhålla att EG-kommissionen i en vitbok (KOM(2001)370) har aviserat avsikten att ta fram ett nytt vägavgiftsdirektiv i syfte att uppmuntra mer effektiva och rättvisa vägavgiftssystem för tunga lastbilar. Regeringen har tillsatt en kommitté för översyn av vägtrafikbeskattningen (Fi 2001:08). Uppdraget skall redovisas senast den 30 april 2003. Regeringen redogör ingående för dessa frågor i proposition 2001/02:20 Infrastruktur för ett långsiktigt hållbart transportsystem och framhåller att detta arbete kräver att man nära följer den europeiska utvecklingen inom området. Det handlar dels om det pågående lagstiftningsarbetet, dels om utvecklingen avseende införda och planerade kilometerskattesystem i andra länder. Enligt regeringen bör resultatet redovisas så snart den internationella utvecklingen medger en relevant analys. Regeringen avser att återkomma i frågan. Utskottet avstyrker mot bakgrund härav motionerna MJ10 (kd) yrkandena 8 och 9 samt MJ14 (c) yrkande 6.

Inom EU har Sverige verkat för att nuvarande mineraloljedirektiv byggs ut till ett energi- och koldioxidskattedirektiv. Dessa ansträngningar ledde fram till att EG-kommissionen i mars 1997 lade fram ett förslag till ett nytt direktiv om beskattning av energiprodukter, KOM(97)30. Förslaget, som ännu inte slutbehandlats i ministerrådet, innebär en större flexibilitet än nuvarande regler vad avser möjligheterna till skattedifferentieringar av bränslen utifrån miljöegenskaper. Målsättningen är att skattebasen skall utvidgas till att omfatta samtliga energiprodukter och att alla energiprodukter skall omfattas av en positiv minimiskattesats, dvs. även el, kol och naturgas. Även biobränslen kommer att omfattas av förslaget. Medlemsländerna kommer dock att vara fria att tillämpa reducerade skattesatser eller full skattebefrielse för biobräns-

len. Sverige stöder i stort förslaget och verkar för ett snart antagande. Som utskottet tidigare påpekat bör dock svårigheterna att nå en överenskommelse som innebär ett åtagande att införa en positiv skattesats för samtliga energi-produkter inte underskattas. Utskottet anser att det är ett viktigt svenskt intresse att gemensamma minimiregler för beskattning av energi och koldioxid kan uppnås. Enligt utskottets mening driver Sverige aktivt frågan om energi- och koldioxidbeskattning i olika internationella forum och samarbetar härvid med andra likasinnade länder.

Utskottet har från Miljödepartementet inhämtat att det inom ICAO (International Civil Aviation Organization) och IMO (International Maritime Organization) pågår arbete för att finna vägar att minska utsläpp från internationella luft- och sjötransporter. En möjlig form kan vara en internationell koldioxidskatt, men även andra vägar är möjliga. Inom klimatkonventionen diskuteras vägar att allokera dessa utsläpp. EG-kommissionen har dessutom lagt ett förslag om alternativa bränslen för vägtransport och om åtgärder för att främja användningen av biobränslen samt om en ändring av mineraloljedirektivet (92/81/EEG) som möjliggör skattereduktion för biodrivmedel (KOM(2001)547 slutlig). Enligt vad utskottet erfarit försöker Sverige tillsammans med övriga länder inom EU finna vägar att få in bunkerbränslen i diskussionen om åtaganden och styrmedel. Emellertid råder enighet om att dessa diskussioner primärt skall föras inom ramen för ICAO och IMO. Slutligen bör det påpekas att det inom EU pågår arbete med att fasa ut de kolsubventioner som finns. Dessa subventioner skall omförhandlas i samband med att Fördraget om kol- och stålunionen upphör. Sverige verkar för ett slutdatum för subventionerna. Med det anförda som grund avstyrker utskottet motion MJ16 (mp) yrkande 21 i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Den 2 mars 2000 presenterade kommissionen i ett meddelande till bl.a. rådet och Europaparlamentet resultaten från en oberoende studie om vilka effekter en skatt på kommersiellt flyg kan komma att få (Beskattning av bränsle för luftfartyg (KOM(2000)110 slutlig). Kommissionen anser att dess förslag om att tillåta medlemsstaterna att på frivillig basis beskatta bränsle som används för inrikesflygningar eller, genom bilaterala överenskommelser, för flygningar inom gemenskapen samt att internationellt arbeta för att en sådan skatt införs globalt är berättigat och bör antas. Kommissionen rekommenderar medlemsstaterna att i nära samarbete med kommissionen och inom ramen för ICAO intensifiera arbetet för att skatt på flygbränsle eller andra instrument med liknande verkan skall införas globalt. Utskottet anser därmed att syftet med motion MJ10 (kd) yrkande 10 är tillgodosett. Motionen avstyrks.

Det är inskrivet i Romfördraget art. 174 (Amsterdamversionen) att den gemensamma miljöpolitiken skall bygga på försiktighetsprincipen. Utskottet avstyrker motion MJ12 (m).

Övergripande inriktning av klimatpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om den övergripande inriktningen av klimatpolitiken och avstyrker ett antal motionsyrkanden om ekonomiska styrmedel och deras betydelse för att nå klimatmålet (mp) och om klimatrelaterade krav vid offentlig upphandling (s, mp).

Propositionen

Enligt regeringens bedömning bör Sverige bedriva en aktiv och kostnadseffektiv klimatpolitik som syftar till att minska utsläppen av växthusgaser både nationellt och internationellt. Klimatarbetet bör integreras i samhällets verksamheter och var och en bör ta sin del av ansvaret. Det gäller såväl myndigheter och kommuner som företag, organisationer och enskilda. En bred medverkan av alla aktörer ökar möjligheten att begränsa klimatpåverkan. Lagstiftning och ekonomiska styrmedel kan kompletteras med olika överenskommelser och dialogen mellan staten och näringslivet. Olika former för klimatarbetet såsom användning av miljöledningssystem, miljövarudeklarationer, miljömärkning, utveckling av miljöteknik, miljöinriktad upphandling och dialog mellan olika aktörer bör utvecklas och fördjupas. Detta kan bl.a. ske inom ramen för en miljöorienterad produktpolitik som också har en viktig roll i klimatarbetet. Det klimatarbete som bedrivs av frivilligorganisationer bör uppmärksammas och stödjas av myndigheterna. Effekterna av åtgärderna bör fortlöpande följas upp för att behovet av ytterligare insatser skall kunna bedömas. Kontrollstationer införs år 2004 och år 2008.

Motionerna

Enligt motion MJ16 (mp) bör det framhållas att ekonomiska styrmedel är det viktigaste medlet för att nå klimatmålet. Detta då klimatpolitiken utgör ett långsiktigt arbete och den långsiktiga kostnadseffektiviteten därför är central (yrkande 7). Motionärerna anser vidare att klimatrelaterade krav bör ställas i den offentliga upphandlingen (yrkande 18 delvis). Synpunkterna om den offentliga upphandlingen får stöd i motion MJ13 (s).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion MJ16 (mp) yrkande 7 om vikten av ekonomiska styrmedel för att nå klimatmålet. Av de förslag till strategier som lämnas i propositionen är också flera av ekonomisk art. Klimatfrågan, liksom övriga miljöfrågor och resursfrågor måste hanteras samordnat med samhällsutvecklingen i övrigt och på ett naturligt sätt integreras i arbetet för en långsiktigt hållbar ekologisk, ekonomisk, kulturell och social utveckling, där dessa dimensioner måste vara ömsesidigt stödjande. Det är viktigt att varje aktör tar sin del av ansvaret för att minimera riskerna för

klimatiförändringar. Som regeringen närmare utvecklar i propositionen behöver sektorsansvaret utvecklas liksom tvärsektoriella generellt verkande styrmedel och arbetsätt. Mot bakgrund av vad regeringen anför i propositionen om inriktningen av klimatpolitiken finner utskottet inte det erforderligt med ett sådant tillkännagivande som föreslås i motionen. Utskottet avstyrker densamma.

När det gäller frågan om principerna för offentlig upphandling vill utskottet anföra följande. Regeringen påpekar i propositionen att olika former för miljöarbetet behöver utvecklas och fördjupas i syfte att minska klimatpåverkan. En sådan åtgärd som regeringen nämner är just miljöinriktad upphandling. Statsministern anförde i regeringsförklaringen år 2000 att miljökrav skall ställas i all offentlig upphandling. Offentlig upphandling som beaktar miljökrav är ett smidigt och marknadsanpassat styrmedel som bl.a. bör stimulera teknisk utveckling och förhoppningsvis kan leda till kostnadseffektiva förändringar i riktning mot hållbar utveckling. Utrymmet att ställa miljökrav har diskuterats under en längre tid, och ett effektivt miljöskydd förutsätter att miljöhänsyn integreras i samhällets samtliga verksamheter. Denna princip slås fast i artikel 6 i EG-fördraget. Delegationen för ekologiskt hållbar upphandling (M1998:01) lämnade sin slutrapport i september 2001. Delegationen har bl.a. initierat utbildningar och seminarier för upphandlare och leverantörer samt tagit fram ett för hela den offentliga sektorn gemensamt Internetbaserat verktyg eller vägledning vid upphandling samt tagit fram ett förslag till policy. Delegationen har varit en pådrivande kraft genom det arbete som utförts inom delegationens ram men också genom det arbete som skett hos myndigheterna under den tid som delegationen verkat. Enligt utskottets mening innebär det anförda att motionerna MJ13 (s) och MJ16 (mp) yrkande 18 i denna del är tillgodosedda.

Skatt som styrmedel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om skatt som styrmedel och avstyrker därmed ett antal motionsyrkanden med anknytning till koldioxid- och energiskatter (kd, fp, mp). Vidare avstyrker utskottet två motionsyrkanden om den energiintensiva industrins koldioxidbeskattning m.m. (mp). Slutligen avstyrker utskottet ett motionsyrkande med förslag inom den svenska avfallspolitiken (fp).

Propositionen

Regeringen presenterade i budgetpropositionen för år 2001 en strategi för en successivt ökad miljörelatering av skattesystemet genom grön skatteväxling. Grunden för strategin är att höjda skatter på energi- och miljöområdet växlas mot sänkta skatter på arbete. Skatteväxlingsstrategin beräknas under en tioårsperiod omfatta sammanlagt 30 miljarder kronor. Den fortsatta skatteväxlingen bör enligt strategin utgå från de av riksdagen fastställda miljömålen.

Enligt regeringens bedömning är därvid en omställning av energisystemet med en begränsning av koldioxidutsläppen en central uppgift. En skatteväxling kan också genom att bidra till en effektivare energianvändning medverka till att underlätta en avveckling av kärnkraften. I budgetpropositionen för år 2002 föreslås att ett andra steg tas i skatteväxlingen. Då detta steg har genomförts har miljö- och energiskatter höjts med 5,6 miljarder kronor inom ramen för skatteväxlingsstrategin samtidigt som skatten på inkomster sänkts med motsvarande belopp. Därutöver har en intäktsneutral förskjutning av skatteuttaget från energiskatt till koldioxidskatt gjorts, vilket givit en ökad tyngd åt koldioxidskatten. Enligt regeringens bedömning är andra viktiga inslag i det fortsatta arbetet med skatteväxlingsstrategin den översyn som görs av industrins undantag från energi- och koldioxidskatt samt den översyn som görs av de sammantagna effekterna av alla trafikrelaterade skatter där målsättningen är att åstadkomma en styrning mot en mer miljövänlig och säker vägtrafik.

Motionerna

Enligt motion MJ15 (fp) yrkande 3 är principerna för grön skatteväxling bra, men det är viktigt att skatter på miljö- och energiområdet motsvaras av sänkningar på andra områden. Miljöpartiet förordar i motion MJ16 (mp) yrkande 8 en plan för höjning av koldioxidskatten. I motion MJ10 (kd) yrkande 19 skulle en åtgärd för att omedelbart minska koldioxidutsläppen vara att förändra kraftvärmebeskattningen så att det blir lönsamt att ta till vara spillvatten vid elproduktion.

I motion MJ16 (mp) tas frågan om industrins undantag från koldioxidskatt upp. Dessa undantag bör enligt motionen endast omfatta de verksamheter och branscher där det är helt nödvändigt med hänsyn till den internationella konkurrensen (yrkande 9). Vidare bör staten ta initiativ till avtal med den energintensiva industrin så att företagets fortsatta dispens villkoras genom att förbinda sig att vidta ekonomiskt rimliga åtgärder för att minska utsläppen (yrkande 10).

Motion MJ15 (fp) yrkande 4 lyfter fram en rad frågor på avfallsområdet. För att stimulera till avfallsminimering och materialåtervinning bör förbränning av avfall beskattas framhålls det. Motionärerna föreslår en viktbaserad skatt på förbränning på samma nivå som dagens deponiskatt. Därutöver bör producentansvaret utvärderas och vidareutvecklas genom att bl.a. ställa kvantitativa och mätbara mål som är tidsbestämda och successivt skärps. Det individuella ansvaret för olika producenter skall så långt som möjligt stimuleras. Ett sådant sätt menar motionärerna skulle kunna vara att införa kretsloppsförsäkringar. Därutöver anser motionärerna att opinionsbildningen för avfallssortering måste intensifieras. Utöver fasta återvinningscentraler bör ambulerande uppsamlingsmöjligheter finnas för att ge närhet mellan invånarna och avfallssorteringen. Motionärerna föreslår dessutom införande av särskilda avgifter på vissa råvaror och visst avfall samt differentierade taxor med avseende på sorterat respektive osorterat avfall för såväl hushåll som industri.

Utskottets ställningstagande

I budgetpropositionen för år 2001 presenterades i finansplanen en strategi för en successivt ökad miljörelaterad av skattesystemet genom grön skatteväxling. Strategin grundas på de nationella miljö kvalitetsmålen däribland *Begränsad klimatpåverkan*. Inriktningen är att kombinera en reformering av energiskattesystemet med en grön skatteväxling i storleksordningen 30 miljarder kronor fram till år 2010. Regeringen påpekar att strategin inte innebär en höjning av det totala skatteuttaget, utan höjda skatter på energi och miljöutsläpp balanseras med en sänkning av andra skatter, främst på arbete. Som framhålls i propositionen föreslås i budgetpropositionen för år 2002 ett andra steg i skatteväxlingen (prop. 2001/02:1 finansplanen s. 37 f.). Det föreslås sänkt skatt på arbete i form av en höjning av grundavdragen i inkomstskatten med 900 kr. Energiskattehöjningarna följer samma inriktning som året dessförinnan. Huvudlinjen är att höja koldioxidskatten på bränslen som används för uppvärmning och att höja energiskatten på el. Riksdagen har godkänt förslagen i propositionen (bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34). Regeringen anför i förevarande proposition att den avser att fortsätta med den gröna skatteväxlingen enligt den skisserade strategin där bl.a. koldioxidskatten ges en ökad tyngd. Ett viktigt inslag i det fortsatta arbetet är en fortsatt reformering av energiskattesystemet. För att fullfölja strategin i övrigt krävs fortsatta utredningar kring ett sådant skattesystem, en fördjupad analys av alternativa ekonomiska styrmedel och en översyn av vägtrafikbeskattningen med hänsyn till miljö-, trafiksäkerhets- och konkurrensaspekter. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet inte att det föreligger skäl att vidta några åtgärder med anledning av motionerna MJ10 (kd) yrkande 19, MJ15 (fp) yrkande 3 och MJ16 (mp) yrkande 8.

Inför arbetet med att förverkliga strategin för fortsatt grön skatteväxling beslutade regeringen den 19 april 2001 att tillkalla en kommitté med parlamentarisk sammansättning (dir. 2001:29). Kommittén skall utreda utformningen av regler för nedsättning av skatt på energi som förbrukas för uppvärmning och drift av stationära motorer inom sektorer som är utsatta för internationell konkurrens. Vidare skall kommittén analysera och föreslå lämpliga kriterier för vad som bör anses vara konkurrensutsatt verksamhet och i vad mån detta bör motivera energiskattelättnader. Kommittén skall kartlägga energikostnadsstrukturen i de aktuella sektorerna samt vidare undersöka bränsle- och elanvändningen för olika ändamål i skilda industriprocesser. Vidare skall kommittén redovisa den relativa kostnaden för användningen av energiprodukter i förhållande till olika kostnader i verksamheten samt bedöma hur stor del av energiförbrukningen i olika processer som är att hänföra till annat ändamål än motordrift eller uppvärmning. Den allmänna utgångspunkten för uppdraget skall i princip vara att energi så långt möjligt skall beskattas likartat oavsett användningsområden. Detta främjar en samhällsekonomiskt effektiv resursanvändning där incitamenten för energieffektivisering och miljöstyrning blir likartade i olika samhällssektorer. För en liten öppen ekonomi som den svenska skall undantagen från denna regel inte vara

större än vad som är motiverat av konkurrensskäl och av globala miljöhänsyn och vad som krävs för att uppnå ett hanterbart system. Vid utformningen av sina förslag skall kommittén beakta riktlinjerna för energibeskattningen i 1997 års energiöverenskommelse och de av riksdagen fastställda nationella miljökvalitetsmålen samt verka för att förslagen ligger i linje med regeringens strävan mot att skapa en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling i Sverige. Kommittén skall i detta arbete använda och värdera det material som presenterades i Ds 2000:73, Utvärdering av Skatteväxlingskommitténs energiskattmodell. Kommittén skall följa utvecklingen inom EU och justera analysen efter de EG-rättsliga förutsättningarna. Särskilt skall EU:s regler om statligt stöd beaktas. Kommittén skall redovisa resultatet av sitt arbete senast den 31 december 2002. De frågor som tas upp i motion MJ16 (mp) yrkandena 9 och 10 har anknytning till de reformer som stegvis skall genomföras på energiskatteområdet samt till de områden som skall ses över i utredningen. Enligt utskottets mening bör de överväganden som pågår inom Regeringskansliet när det gäller fortsatta förändringar på detta område avvaktas innan ställning tas till de frågor om energibeskattnings inriktning som tagits upp i berörda motionsyrkanden. Dessa bör därför lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller de yrkanden med anknytning till svensk avfallspolitik som framställs i motion MJ15 (fp) yrkande 4 vill utskottet anföra följande. Den 1 januari 2000 trädde lagen (1999:673) om skatt på avfall i kraft. Undantag från skatten finns bl.a. för avfall som är avsett att inom en anläggning behandlas genom kompostering, förbränning m.m. En särskild utredare har sett över vissa avfallsskattefrågor (dir. 2001:13). Utredaren presenterade sitt betänkande i början av februari 2002 (SOU 2002:9). I betänkandet analyseras vilka styreffekter avfallsskatten tillsammans med energibeskattningen har haft på olika former av omhändertagande av avfall. Utredaren behandlar även frågan om skatt på förbränning av avfall. Den 1 januari 2002 träder ett förbud om deponering av utsorterat brännbart avfall i kraft och den 1 januari 2005 ett förbud mot deponering av organiskt avfall generellt. Förbuden syftar till att styra avfallet bort från deponering till återanvändning, materialåtervinning, biologisk behandling eller förbränning med energiutnyttjande. Inom ramen för det nyss nämnda utredningsuppdraget (dir. 2001:13) ingår även att analysera hur systemet med avfallsbeskattningen förhåller sig till redan uppställda mål inom avfallspolitiken och hur avfallsskattens effekter påverkas av andra beslutade styrmedel. Som exempel på sådana styrmedel nämns i direktiven förbuden mot deponering av utsorterat brännbart avfall respektive organiskt avfall. Inom EU har ett direktiv (1999/31/EG) om deponering av avfall beslutats. Direktivet har genomförts i svensk lagstiftning i samband med att regeringen den 7 juni 2001 beslutade om förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Förordningen trädde i kraft den 16 juli 2001. Förordningen kommer att innebära att en enhetlig standard införs med högt uppställda miljökrav på deponier. Specifikation på krav som deponierna måste uppfylla finns för bl.a. lokalisering, vattenkontroll, lakvattenhantering, åtgärder till skydd av mark och vatten samt kontroll och insamling av metangas. Kraven syftar till att

uppnå positiva effekter på mark, grundvatten samt sjöar och vattendrag i anslutning till deponierna eftersom risken för läckage av föroreningar minskar, men också att växthuseffekten på grund av metangasavgång från deponierna minskar. Med anledning av regeringens proposition Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) har riksdagen beslutat om två delmål för deponering under miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö*. Det ena målet är att mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall skall minska med minst 50 % till år 2005 räknat från 1994 års nivå samtidigt som den totala mängden genererat avfall inte ökar. Det andra målet är att samtliga avfallsdeponier senast år 2008 har uppnått enhetlig standard och uppfyller högt uppställda miljökrav enligt EU:s beslutade direktiv om deponering av avfall (bet. 2001/02: MJU3 rskr. 2001/02:36). Som regeringen nu påpekar sker förbränning av avfall i Sverige med mycket effektiv energiutvinning. Många avfall av biologiska material är eller kan uppgraderas till fullvärdiga bio- eller återvinningsbränslen och ersätta fossila bränslen. Det bör i sammanhanget påpekas att EU:s direktiv om främjande av el producerad från förnybara energikällor definierar den biologiska delen av avfallet såsom en förnybar energikälla. Därtill lämnade utredningen för översyn av producentansvaret sitt betänkande under hösten 2001 (SOU 2001:102). Betänkandet är föremål för Regeringskansliets överväganden. Utskottet finner motion MJ15 (fp) yrkande 4 tillgodosedd med det anförda.

Statligt bidrag till klimatåtgärder i lokala klimatinvesteringsprogram

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ansluter sig till vad regeringen anför om klimatinvesteringsprogram och avstyrker tre motionsyrkanden med förslag till programmens inriktning (c).

Propositionen

Ett nytt stöd till lokala klimatinvesteringsprogram (Klimp) införs från år 2002 enligt förslag i budgetpropositionen för år 2002. Kommunerna skall kunna ansöka om stöd till åtgärdsprogram som minskar utsläppen av växthusgaser i Sverige. Programmen skall tas fram i samverkan med näringsliv, organisationer och andra aktörer i kommunerna. I vissa fall skall åtgärder som bidrar till uppfyllandet av andra miljömål, och som ur ett lokalt eller regionalt perspektiv bedöms som särskilt viktiga, kunna ingå i programmen. Folkbildnings- och informationsinsatser skall ingå i programmen. Bidrag bör under vissa förutsättningar även kunna ges till åtgärder som inte ingår i ett sammanhållet program. Kostnadseffektiviteten hos programmen skall utgöra en viktig bedömningsgrund. Noggranna utvärderingskriterier skall tas fram för bedömningen av åtgärder och program.

I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2002 föreslås bidraget att omfatta totalt 900 miljoner kronor, fördelat över tre år.

Motionerna

I motionerna MJ337 (c) yrkande 11 och MJ14 (c) yrkande 8 framförs uppfattningen att de klimatpolitiska programmen inte bör innebära krav på att generera arbetstillfällen. Enligt sistnämnda motion bör riksdagen besluta att inte tillåta användning av klimatinvesteringsprogrammen till annat än klimatåtgärder (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Ett av de centrala förslagen i klimatkommitténs förslag var inrättande av ett anslag för klimatinvesteringsprogram. I statsbudgeten för år 2002 lämnades i enlighet härmed förslag under anslaget 34:15 Stöd till klimatinvesteringar vilka riksdagen antagit (prop. 2001/02:1 utg.omr. 20, bet. 2001/02:MJU1, rskr. 2001/02:105). Bidrag skall kunna sökas av kommunerna för samlade program med åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser. Programkravet är viktigt därför att det stimulerar till helhetssyn och samverkan. Åtgärderna i klimatinvesteringsprogrammen skall i första hand bedömas utifrån kostnadseffektivitetskriteriet. Det är viktigt att klimatmålet kan uppnås till minsta möjliga kostnad för samhället. Samverkan och helhetssyn skall prägla programmen. Regeringen anför i budgetpropositionen att klimatstödet kräver förberedelser i form av bl.a. förordning, anvisningar och informationsinsatser samt att detta arbete inte kan komma i gång förrän tidigast under andra hälften av år 2002. Med de intentioner regeringen redovisar för anslaget utgår utskottet från att resultatet av det fortsatta arbetet kommer att kännetecknas av ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet. Mot bakgrund härav lämnar utskottet motionerna MJ14 (c) yrkandena 8 och 9 samt MJ337 (c) yrkande 11 utan vidare åtgärd.

Informationssatsning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om en satsning på information för ökad medvetenhet kring klimatfrågor m.m. och avstyrker ett motionsyrkande om s.k. mjuka styrmedel (mp).

Propositionen

Enligt regeringens bedömning kommer en informationssatsning att genomföras i bred samverkan med myndigheter, kommuner, skolor/utbildningsinstitutioner, näringsliv och frivilliga organisationer. För år 2002 har regeringen i budgetpropositionen för år 2002 föreslagit 30 miljoner kronor och motsvarande belopp beräknas för åren 2003 och 2004.

Motionen

Miljöpartiet tar i motion MJ16 (mp) yrkande 19 upp frågan om information m.m. Enligt motionen bör lokal energi- och klimatrådgivning stödjas. Vidare bör informationen till resenärer vid byte mellan kollektivtrafikslag förbättras och *eco-driving* införas som obligatoriskt inslag i körkortsutbildning och förnyelse av körkort. Krav bör också ställas på uppgift om energianvändning för hemelektronik, på säljstället och i marknadsföring. Motionärerna anser det dessutom viktigt med information om uppfyllelsen av sektors-, lokala och regionala mål samt att kommuner informeras om möjligheter att ställa klimatrelaterade krav i upphandling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i stora delar i de synpunkter som lämnas i motion MJ16 (mp) yrkande 19. Det är angeläget att medvetenheten om behovet av att minska utsläppen ökar bland allmänheten. Kommunal information, liksom annan information som ges nära mottagaren, har den fördelen att den på ett konkret sätt kan lyfta fram sambanden mellan beteende och klimatpåverkan, liksom hur minskad belastning på klimat och ekosystem kan åstadkommas. Regeringen aviserar att en informationssatsning skall påbörjas under år 2002. Regeringen avser att ge Naturvårdsverket i uppdrag att i samverkan med andra myndigheter utveckla och ansvara för informationssatsningen. Det praktiska genomförandet bör ske genom kommuner, skolor, utbildningsstationer, enskilda organisationer och andra delar av den privata sektorn. Regeringen påpekar att informationsinsatserna skall bygga på vetenskaplig grund utifrån IPCC:s analyser och rapporter samt att insatserna skall utgå från en väl definierad plattform, med tydliga mål och ett gemensamt grundmaterial. Det anförda tillgodoser i allt väsentligt syftet med motion MJ16 (mp) yrkande 19. Utskottet föreslår därmed att motionen lämnas utan vidare åtgärd i berörd del.

Energipolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ansluter sig till den av regeringen redovisade bedömningen av energipolitiken. I samband därmed avstyrker utskottet ett antal motionsyrkanden om energipolitikens inriktning (m, kd, fp) samt om miljöklassning av eldningsolja (m, v, c, fp, mp).

Propositionen

Enligt regeringens bedömning bör energipolitiken, med utgångspunkt i 1997 års energipolitiska beslut, bidra till att delmålet för perioden 2008–2012 uppnås och att en god grund läggs för att det långsiktiga klimatmålet till år 2050 kan uppnås samt möjliggöra att detta kan ske parallellt med den fortsatta omställningen av energisystemet.

Motionerna

Enligt motion MJ11 (m) yrkande 3 bör beslutet om en förtida avveckling av kärnkraften omprövas. För att klara av Sveriges klimatåtagande krävs en ökad energitillförsel. Enligt motionen bör därför kärnkraften, som efter ytterligare intrimmingar kan ge ett större energibidrag än i dag, behållas. Avvecklingen av kärnkraften ökar enligt motion U303 (m) yrkande 15 Europas beroende av fossila bränslen. Detta beslut står enligt motionen därför i motsats till Sveriges åtaganden om minskade utsläpp. Motsvarande synpunkter framförs även i motion MJ209 (m) yrkande 14. Enligt motionärerna är det inte acceptabelt att svensk politik leder till kraftigt ökade utsläpp av växthusgaser i norra Europa. Enligt motion MJ15 (fp) skadar de riktlinjer som fastställdes i det energipolitiska beslutet år 1997 Sverige som industri och miljönation (yrkande 5). Vidare bör den ökade kol- och oljebaserade produktionen miljökonsekvensutredas (yrkande 6). Enligt motion MJ519 (kd) yrkande 1 delvis bör avvecklingen av fossilbränslen i energiproduktionen ske genom effektivisering och besparing av energi samt uppbyggnad av energisystem baserade på förnybara bränslen. Inhemsk produktion bör dessutom stimuleras samtidigt som energieffektiviseringen ökar både i offentlig sektor och privat sektor. Enligt motion MJ311 (m) bör regeringen låta utreda möjligheterna att miljöklassa eldningsoljor för uppvärmning eller likande åtgärd som syftar till att stimulera utveckling av eldningsoljor som har bättre miljöegenskaper. Enligt motion MJ462 (mp, v, c, fp) bör regeringen lägga fram förslag om miljöklassning av eldningsoljor i samma syfte. I motion MJ10 (kd) förordas elexporten som ett aktivt instrument för att begränsa utsläppen av koldioxid (yrkande 18). Vidare bör ett taxeyesystem för el och fjärrvärme införas som möjliggör mer effektiv påverkan genom att den rörliga delen ökar (yrkande 20). Enligt motion MJ16 (mp) bör Sverige inte satsa på en storskalig användning av fossilgas (yrkande 6). Varje hushåll i flerbildshus bör debiteras sin egen förbrukning av el och varmvatten. Taxesättningen bör ges en större rörlig del (yrkande 15 delvis). Vidare bör stödet till eleffektiv teknik omvandlas till ett stöd för upphandling av el- och klimateffektiv teknik samt förläggas till Naturvårdsverkets ansvarsområde (yrkande 18 delvis).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade år 1997 om ett energipolitiskt program för en uthållig energiförsörjning (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:212) som bl.a. innebär att kärnkraftverket i Barsebäck skall stängas. Enligt beslutet syftar omställningsprogrammet till att utveckla ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem i Sverige. Programmets huvudinriktning är en kraftfull långsiktig satsning på forskning, utveckling och demonstration av ny energiteknik. Kärnkraften skall ersättas med effektivisering av elanvändningen, konvertering till förnybara energislag samt miljömässigt acceptabel elproduktionsteknik. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning när det gäller energipolitikens möjlighet att bidra till att delmålen uppnås m.m.

Resultaten av det energipolitiska programmet skall utvärderas och tillsammans med erfarenheterna från stängningen av Barsebäcksverket utgöra underlag för kommande beslut om hur den fortsatta omställningen skall genomföras. Enligt 1997 års energipolitiska beslut är ett villkor för stängningen av den andra reaktorn att bortfallet av elproduktion kan kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och minskad användning av el. Beslutet innefattar en strategi för minskad klimatpåverkan från energisektorn. I beslutet angavs att riksdagen bör ges möjlighet att pröva att förutsättningen för stängningen av kärnkraftsreaktorn är uppfylld (bet. 1996/97:NU12, s. 39). I skrivelsen till riksdagen Den fortsatta omställningen av energisystemet m.m. (skr. 2000/01:15) redovisade regeringen i september 2000 sin bedömning att riksdagens villkor för stängning av den andra kärnkraftsreaktorn i Barsebäck före den 1 juli 2001 inte var uppfyllda. Riksdagen delade vid sin behandling av skrivelsen regeringens uppfattning och framhöll samtidigt att det är riksdagen som skall ta ställning till om villkoren är uppfyllda före ett beslut om stängning. Resultatet av den förnyade prövning som regeringen gjort under år 2001 visar att förutsättningarna inte har förändrats sedan prövningen under år 2000. Regeringen finner därför inte anledning att ändra sin tidigare bedömning i frågan (skr. 2001/02:22). Den fortsatta omställningen av energisystemet bör enligt regeringen ske utifrån erfarenheter av stängningen av de båda reaktorerna i Barsebäcksverket. Efter avstängningen av Barsebäcksverket skall en uppföljning ske av utvecklingen av elpriser, investeringar, miljöpåverkan, sysselsättnings- och fördelningseffekter samt elmarknadens funktions sätt m.m. Även erfarenheterna av de insatser för forskning, utveckling och demonstration av ny teknik som nu genomförs fram till år 2004 bör enligt regeringens bedömning ligga till grund för kommande ställningstaganden vad gäller den fortsatta omställningen. Regeringen har aviserat en energipolitisk propositionen under våren 2002. Regeringen har dessutom nyligen tillsatt en utredare med uppdrag att granska och utvärdera insatserna inom 1997 års långsiktiga energipolitiska program och analysera behovet av förändringar, lämna förslag till riktlinjer för det långsiktiga energipolitiska programmet inför den planeringsperiod som inleds år 2003 och redovisa insatser som skall leda till en långsiktigt hållbar energiförsörjning. Uppdraget skall vara avslutat senast den 1 februari 2003 (dir. 2001:122). Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ10 (kd) yrkandena 18 och 20, MJ11 (m) yrkande 3, MJ15 (fp) yrkandena 5 och 6, MJ16 (mp) yrkandena 6, 15 delvis och 18 delvis, MJ209 (m) yrkande 14, MJ519 (kd) yrkande 1 delvis samt U303 (m) yrkande 15.

Eldningsolja avsedda för uppvärmning omfattas inte av något miljöklasssystem. Däremot utgår svavelskatt på svavelinnehållet enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi. Enligt regeringens proposition 1996/97:84 om en uthållig energiförsörjning bör användningen av fossila bränslen hållas på en låg nivå. Regeringen påpekar i den nu aktuella propositionen att framtida klimatmål också ställer krav på en alltmer begränsad användning av fossila bränslen och att det därför är nödvändigt att för olika tidsperspektiv

allsidigt analysera möjligheterna och inom vilka områden olika typer av fossila bränslen användning kan effektiviseras eller ersättas med bränslen som innehar bättre egenskaper med hänsyn till miljöpåverkan, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Mot bakgrund av frågans vikt för den framtida samhällsutvecklingen och dess särskilda krav på långsiktighet avser regeringen tillsätta en särskild kommission för att analysera detta. Utskottet delar motionärernas uppfattning att en ökad miljöanpassning av eldningsoljor är önskvärd och förutsätter att regeringen verkar för detta. Utskottet är dock för närvarande inte berett att ta ställning för en utveckling av miljöklassning av eldningsoljor. Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna MJ311 (m) och MJ462 (mp, v, c, fp) inte bör föranleda något uttalande från riksdagen.

Transportpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om transportpolitiken och avstyrker ett antal motionsyrkanden om krav på utredning av kollektivtrafikens negativa miljöpåverkan (c), om trängselavgifter (kd), om åtgärder för att minska flygets miljöpåverkan (mp) och om olika administrativa åtgärder inom transportsektorn (mp).

Propositionen

Enligt regeringens bedömning behöver transportsystemet utvecklas i takt med samhället för att tillgodose förändrade behov och krav. Detta innebär att transportpolitiken utformas på ett sådant sätt att den bidrar till att det nationella klimatmålet för perioden 2008–2012 och miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* kan uppnås. Nuvarande transportpolitiska etappmål för en god miljö bör fortsätta att gälla. När riksdagen fattat beslut om miljömålspropositionen, infrastrukturpropositionen och föreliggande proposition om Sveriges klimatstrategi bör transportpolitikens etappmål för god miljö ses över och uppdateras och en samlad genomförandestrategi för transportsektorn tas fram.

Motionerna

Enligt motion MJ14 (c) yrkande 4 bör den pågående utredningen om kollektivtrafikens utveckling ges tilläggsdirektiv för att utforma förslag till att ytterligare minska kollektivtrafikens negativa miljöpåverkan. Enligt motion MJ10 (kd) yrkande 22 bör alla kommuner eller regioner som begär att få införa trängselavgifter ha rätt att få saken prövad av regeringen. Införandet av trängselavgifter bör dock ske i samband med genomförande av större infrastrukturprojekt som förbättrar storstadstrafiken som helhet. Miljöpartiet anför i motion MJ16 (mp) att en koldioxidavgift bör inkluderas i flygets landningsavgifter, oavsett utvecklingen inom flygsektorn i övriga EU. De statliga försäkringsgarantierna till flyget som införts under hösten bör dessutom snarast

upphöra samt det statliga stödet till flygplatser bör ses över och tas bort där det inte finns synnerliga skäl att behålla det (yrkande 11). Politiska målsättningar för hur stor andel förnybara drivmedel som skall finnas på marknaden 2005 och 2010 bör fastslås. Ett sätt kan enligt motionärerna vara att införa ett certifieringssystem. Vidare bör satsningarna på järnväg öka och utsläppskraven omfatta även arbetsmaskiner och fritidsbåtar (yrkande 14).

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om transportpolitiken i propositionen.

Regeringen har den 17 maj 2001 tillsatt en kommitté (dir. 2001:1) med uppgift att utifrån ett konsument- och helhetsperspektiv identifiera, analysera och beskriva kollektivtrafikens problem och möjligheter. Med denna utgångspunkt skall kommittén formulera mål och visioner samt föreslå förändringar av organisation, regelverk m.m. av betydelse för kollektivtrafikens utveckling och ett ökat kollektivt resande. Kommittén skall utgöra ett forum för samarbete mellan staten och övriga aktörer på kollektivtrafikområdet. Tyngdpunkten i kommitténs arbete skall ligga på den lokala och regionala kollektivtrafikens område. Kommittén skall slutredovisa sitt arbete i december 2002. Mot bakgrund av att regeringen vid ett flertal tillfällen understrukit vikten av att miljöhänsyn och resurshushållning måste integreras i beslutsfattandet inom alla verksamheter och sektorer i samhälle, utgår utskottet från att de aspekter som efterlyses i motion MJ14 (c) yrkande 4 kommer att belysas under det fortsatta arbetet. Motionen bör därför inte föranleda något uttalande från riksdagens sida.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att ett införande av miljöstyrande vägavgifter eller trängselavgifter i tätort kan vara juridiskt komplicerat. Genom att miljöstyrande vägavgifter i juridisk mening är en skatt måste beslut i frågan fattas av riksdagen. Samtidigt är de problem som avgifterna är avsedda att bidra till att lösa i huvudsak lokala eller regionala. Riksdagen måste också fatta beslut om eventuella justeringar av avgiftsnivåer eller avgiftsbelagt område. En förutsättning för att sådana avgifter skall kunna komma i fråga torde vara att aktuella kommuner eller regioner själva vill införa sådana avgifter. Mot denna bakgrund har regeringen aviserat avsikten att ge Stockholmsberedningen, som har till uppgift att lämna förslag till förbättringar av transportsituationen i Stockholmsregionen, tilläggsdirektiv att utreda frågan om användning av trängselavgifter i trafiken. En delrapport om trängselavgifter skall lämnas den 31 december 2002. Utskottet anser mot bakgrund av frågans komplexitet att resultatet av detta arbete bör avvaktas innan riksdagen uttalar sig i frågan. Motion MJ10 (kd) yrkande 22 avstyrks därmed.

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2002 avseende Luftfartsverket skall verket i sin internationella verksamhet verka för utveckling av ekonomiska styrmedel för att minska koldioxidutsläpp. Enligt propositionen är det viktigt att Sverige fortsatt arbetar nationellt och internationellt för ökad miljödiffe-

rentiering av luftfartens avgifter. Som regeringen framhåller i propositionen bör med beaktande av utvecklingen inom EU ett system som inkluderar en koldioxidparameter i start- och landningsavgifterna förberedas. Trafikutskottet föreslog, på eget initiativ, att riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten ekonomiska förpliktelser i form av garantier till försäkringsbolag för att återställa det försäkringsskydd för svenska licensierade flygbolag, flygplatser m.fl. som försäkringsmarknaden inte längre tillhandahåller vid krigshandlingar, terrorattacker och liknande. Trafikutskottet har vidare anfört att det är angeläget att garantigivningen kan avvecklas så snart som möjligt och att regeringen med kraft inom EU verkar för att så kan ske. Riksdagen har beslutat i enlighet härmed (bet. 2001/02:TU5–TU7, rskr. 2001/02:1, 2001/02:12 och 2001/02:127). Utskottet avstyrker motion MJ16 (mp) yrkande 11 i den mån den inte kan anses tillgodosedd med det anförda.

När det gäller de förslag till administrativa åtgärder som föreslås i motion MJ16 (mp) yrkande 14 vill utskottet anföra följande. I regeringens proposition Infrastruktur för ett långsiktigt hållbart transportsystem (prop. 2001/02:20) föreslår regeringen att den långsiktiga planeringsramen för perioden 2004–2015 skall uppgå till 364 miljarder kronor, varav 319 miljarder kronor för verksamhet och 45 miljarder kronor för kapitalkostnader i form av räntor och amorteringar för investeringar som finansieras med lån. Uppgiften att bevara och säkerställa väg- och järnvägssystemen skall prioriteras. För bevarande och säkerställande skall 150 miljarder kronor avsättas, varav 38 miljarder kronor för drift och underhåll av statliga järnvägar. EU:s avgaskrav för arbetsmaskiner framgår av Europaparlamentets och rådets direktiv 97/68/EG av den 16 december 1997 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om åtgärder mot utsläpp av gas- och partikelformiga föroreningar från förbränningsmotorer som skall monteras i mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg (arbetsmaskindirektivet). Hittills har avgaskrav endast införts för vissa större dieseldrivna arbetsmaskiner. Närmast i tur står jordbruks- och skogsbrukstraktorer, för vilka krav börjat införas under år 2001 genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/25/EG av den 22 maj 2000 om åtgärder mot utsläpp av gas- och partikelformiga föroreningar från motorer avsedda för jordbruks- eller skogsbrukstraktorer. Inom EU pågår dessutom behandling av förslag om avgaskrav för bensindrivna och mindre dieseldrivna arbetsmaskiner och arbetsredskap. För svenskt vidkommande anser regeringen att bl.a. upphandlingskravet för arbetsmaskiner, tunga fordon och arbetsredskap bör utvecklas samt att miljöklasssystemet för arbetsmaskiner uppdateras i enlighet med kommande EU-krav. Utskottet vill i övrigt hänvisa till vad som anförs om åtgärder för att främja alternativa drivmedel nedan. Syftet med motion MJ16 (mp) yrkande 14 torde därmed i huvudsak vara tillgodosett.

Främjande av alternativa drivmedel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning om främjandet av alternativa drivmedel samt avstyrker ett antal motionsyrkanden med anknytning till miljövänliga bilar m.m. (kd), och olika förslag i syfte att främja alternativa drivmedel (kd, c, mp).

Propositionen

Enligt regeringens bedömning är en viktig åtgärd för att begränsa trafiksektorns klimatpåverkan en politik som främjar introduktion och ökad användning av alternativa drivmedel. För detta har regeringen redan föreslagit en skattestrategi för alternativa drivmedel samt lättnad i förmånsbeskattningen av miljöanpassade bilar.

Regeringen avser, med beaktande av kommande beslut inom EU avseende biodrivmedel, återkomma med förslag till nationellt mål för vidare introduktion av alternativa drivmedel.

Motionerna

I syfte att stimulera miljövänliga alternativ förespråkas i motion MJ423 (kd) en större ekonomisk differens mellan miljövänliga och miljöstörande alternativ (yrkande 7). Enligt motionen bör dessutom möjligheten till låginblandning av etanol öka (yrkande 5). I motion MJ10 (kd) föreslås en skatterabatt på miljöbilar (yrkande 24). Vidare föreslås en utvidgad ram för skattebefrielse på alternativa drivmedel (yrkande 23). I motion MJ430 (kd) framhålls att det finns ett behov av en mer omfattande försöksverksamhet med biodrivmedel (yrkande 1). Motionärerna föreslår Skåne som en lämplig region för en sådan försöksverksamhet (yrkande 2). Enligt motion MJ519 (kd) bör förnybara bränslen till transport- och energisektorn gynnas genom långsiktiga skattelättnader. Vidare bör de fossila bränslena fasas ut inom transportsektorn. Tydliga mål bör sättas upp för när nyproducerade bilar skall ha fossilfria drivmedel (yrkande 1 delvis). Enligt motion MJ14 (c) yrkande 5 föreslås en långsiktig skattebefrielse för alternativa drivmedel. I motion MJ16 (mp) yrkande 17 förespråkar Miljöpartiet regler om att alla försäljare av bensin och diesel skall åläggas att erbjuda även ett förnybart drivmedel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att en politik som främjar introduktion och ökad användning av alternativa drivmedel är en viktig åtgärd för att begränsa trafiksektorns klimatpåverkan.

När det gäller frågan om åtgärder för att öka andelen mer miljöanpassade bilar på marknaden vill utskottet anföra följande. De särskilda reglerna om justering av värdet av bilförmån för s.k. miljöbilar tillämpades första gången vid 2000 års taxering (prop. 1999/2000:6, bet. 1999/2000:SkU7, rskr.

1999/2000:66). Reglerna innebär att om bilen helt eller delvis är utrustad med teknik för drift med mer miljöanpassade drivmedel än bensen eller dieselolja eller med elektricitet och nybilspriset därför är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, skall förmånsvärdet justeras nedåt till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Reglerna infördes bl.a. för att underlätta introduktionen av miljöbilar på bilmarknaden och på så sätt skapa bättre förutsättningar för att miljöprestandan hos beståndet av förmånsbilar ökar. I prop. 2001/02:45 föreslår regeringen lättnader i förmånsbeskattningen av miljöbilar. Regeringen anför att det är angeläget att ytterligare underlätta för en sådan introduktion för att på sikt få beståndet av miljöanpassade bilar att öka. Förslaget i propositionen är att justeringen av förmånsvärdet för miljöanpassade bilar utgår från förmånsvärdet för den närmast jämförbara bilen utan miljöanpassad teknik. Riksdagen har antagit förslagen (bet. 2001/02:SkU12, rskr. 2001/02:122). Utskottet avstyrker motionerna MJ10 (kd) yrkande 24 och MJ423 (kd) yrkande 7 i den mån deras syfte inte är tillgodosett med det anförda.

Parallellt med avregleringen av elmarknaderna inom EU pågår i vissa länder ett arbete i syfte att utarbeta eller börja tillämpa nya typer av styrmedel, s.k. gröna certifikat. Styrmedlen är tänkta att främja miljömässigt och på andra sätt motiverad elproduktion utan fasta avräkningspriser eller direkta subventioner. De nya styrmedlen innebär i de flesta fall att man fastställer en kvot, dvs. en viss del av den totala elanvändningen skall utgöras av el från förnybara källor. Användningen av el från förnybara källor redovisas genom att uppvisa certifikaten. Certifikaten kan utställas av certifierade elproducenter och separeras från själva elförsäljningen. Certifikaten får ett marknadsvärde eftersom det föreligger ett kvotkrav. I Sverige lämnade den 31 oktober 2001 Elcertifikatutredningen (SOU 2001:77) förslag till hur ett system för certifikathandel baserat på kvoter för användningen av el från förnybara energikällor kan utformas. I budgetpropositionen för år 2002 (prop. 2001/02:1 finansplanen s. 201) föreslås en strategi för alternativa drivmedel med skattenedsättning och pilotprojektdispenser. Skattenedsättning kan ske antingen via pilotprojekt, för vilka medges befrielse från både energi- och koldioxidskatt eller via en generell koldioxidskattebefrielse med stöd av ett beslut enligt artikel 8.4 i mineraloljedirektivet. Riksdagen har godkänt strategin (bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34). Regeringen anför i förevarande proposition att det bör övervägas om denna skattestrategi bör kompletteras med gröna certifikat för alternativa drivmedel och hur ett sådant system i så fall kan utformas. Utskottet delar regeringens uppfattning att ett system med gröna certifikat för alternativa drivmedel skulle kunna vara en effektiv metod att främja alternativa drivmedel. I avvaktan av det vidare arbetet anser utskottet att motionerna MJ10 (kd) yrkande 23, MJ14 (c) yrkande 5, MJ16 (mp) yrkande 17, MJ430 (kd) yrkandena 1 och 2, MJ423 (kd) yrkande 5 samt MJ519 (kd) yrkande 1 delvis bör lämnas utan vidare åtgärd.

Minskade koldioxidutsläpp genom miljödriven affärsutveckling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i vad regeringen anför om minskade koldioxidutsläpp genom miljödriven affärsutveckling. I samband därmed avstyrker utskottet två motionsyrkanden med olika förslag på området (kd, c).

Propositionen

Den internationella efterfrågan på klimateffektiv teknik och klimateffektiva tjänster väntas öka kraftigt när länder skall fullgöra sina åtaganden med att minska utsläppen av växthusgaser och vid användning av Kyotoprotokollets olika mekanismer. Regeringen kommer därför att se över eventuella behov av åtgärder och, om behov föreligger, vilka åtgärder som skulle kunna vidtas för att skapa förutsättningar för svenska företag och produkter att ligga i framkant när väl efterfrågan på klimateffektiv teknik och klimateffektiva tjänster infinner sig.

Motionerna

Om små och medelstora företag stimuleras att införa miljöledningssystem skulle det enligt motion MJ10 (kd) yrkande 25 sammantaget kunna innebära en stor klimatinnsats. Därför bör enligt motionen regeringen uppdra åt exempelvis NUTEK att verka härför. Enligt motion MJ14 (c) yrkande 3 bör teknikutveckling uppmuntras och användas på ett sådant sätt att belastningen på miljön minskar.

Utskottets ställningstagande

Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) bedriver inom ramen för en ekologiskt hållbar utveckling insatser för att främja tillämpningen av ett livscykel-tänkande i företag. Regeringen aviserar i enlighet härmed avsikten att se över eventuella behov av åtgärder och, om behov föreligger, vilka åtgärder som skulle kunna vidtas för att skapa förutsättningar för svenska företag och produkter att ligga i framkant när väl efterfrågan på klimateffektiv teknik och klimateffektiva tjänster infinner sig. Som framhålls i propositionen är utvecklingen av klusterprojekt inom områden med miljö som drivkraft t.ex. ekoeffektivitet, funktionsförsäljning, energibesparande teknik och ekodesign intressant. Genom att samla miljökompetens, entreprenörer och företag i frontlinjen främjas integrering av miljö i klusterprojekt. Utskottet finner mot bakgrund av det anförda att riksdagen inte bör vidta några åtgärder med anledning av motionerna MJ10 (kd) yrkande 25 och MJ14 (c) yrkande 3.

Svensk tillämpning av Kyotoprotokollets flexibla mekanismer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i regeringens bedömning om flexibla mekanismer för svensk del och avstyrker en rad motionsyrkanden om svensk handel med utsläppsrätter m.m. (m, c, fp).

Propositionen

Regeringen avser att göra nödvändiga förberedelser för en svensk tillämpning av Kyotoprotokollets s.k. flexibla mekanismer. Förberedelserna skall avse såväl ett nationellt som ett internationellt system för handel med utsläppsrätter och de projektbaserade mekanismerna med beaktande av utvecklingen inom EU och i synnerhet i Östersjöområdet.

Regeringen har beslutat om direktiv för en parlamentariskt sammansatt delegation för att ytterligare utreda, förbereda och lämna underlag till ett förslag till ett svenskt system för tillämpning av mekanismerna. Regeringens avsikt är att ha ett nationellt system på plats senast år 2005.

Regeringen avser vidare att se över formerna för Sveriges internationella klimatinsatser inom energiområdet rörande projektbaserade mekanismer när regler och riktlinjer för dessa preciserats av klimatkonventionens parter.

Motionerna

Flera motioner berör frågan om införande av handel med utsläppsrätter i Sverige. Att fördela utsläppsrätter via marknaden har stora fördelar jämfört med administrativa regler, skatter och subventioner enligt motion U301 (fp) yrkande 44. Synpunkterna får stöd i motionerna MJ15 (fp) yrkande 2 och MJ521 (fp) yrkande 10. Enligt motion MJ209 (m) yrkande 11 innebär handel med utsläppsrätter ett effektivt sätt att minska skadliga utsläpp. Ett svenskt system med handel med utsläppsrätter får stöd även i motion MJ337 (c) yrkande 12. Enligt motion MJ16 (mp) bör vissa riktlinjer tillämpas för en handel med utsläppsrätter. Utsläppsrätterna skall auktoriseras och inkomsterna tillfalla staten. Handeln skall ske mellan jämbördiga parter, och vilka sektorer som skall ingå skall baseras på vad som ger den största miljönyttan (yrkande 12).

Utskottets ställningstagande

Användningen av flexibla mekanismer kan bidra till att ytterligare reducera utsläppen för Sverige, och det är som regeringen påpekar viktigt att Sverige är väl förberett att delta i ett handelssystem. Mekanismerna kompletterar åtgärderna i det egna landet och bidrar till att uppnå kostnadseffektivitet. Utskottet delar regeringens uppfattning att mekanismerna engagerar den privata sektorn i klimatarbetet och utgör dessutom ett viktigt redskap för att sprida klimatvänlig teknik och kunnande. Användning av Kyotoprotokollets flexibla mekan-

ismer kan minska kostnaderna för åtaganden betydligt. En kostnadseffektiv fördelning av åtgärderna är en viktig förutsättning för mer långtgående framtida åtaganden. Regeringen påpekar att den långtgående minskning av utsläppen av koldioxid som Sverige åstadkommit under de senaste decennierna innebär att marginalkostnaden för begränsning av koldioxidutsläpp är högre än för många andra industriländer. Regeringen aviserar att den vid kontrollstationen år 2004 som komplement kommer att överväga ett mål som innefattar de flexibla mekanismerna. Regeringen har i skrivelsen till riksdagen angående Barsebäck aviserat övergripande riktlinjer för det fortsatta arbetet (skr. 2000/01:15). Den 5 juli 2001 beslutade regeringen att ge näringsministern i uppdrag att tillsätta en parlamentarisk delegation i syfte att föreslå ett system och regelverk för Kyotoprotokollets flexibla mekanismer. Detta förslag skall överlämnas till regeringen den 31 december 2002. Enligt direktiven skall delegationen vidare bistå regeringen i utformningen av kriterier för klimatprojekt inom ramen för gemensamt genomförande och mekanismen för ren utveckling samt på regeringens begäran yttra sig över Energimyndighetens förslag till klimatprojekt. Denna del av uppdraget skall pågå fram till den 31 december 2004. Delegationen skall vidare undersöka de flexibla mekanismernas koppling till andra styrmedel såsom miljölagstiftning, koldioxidskatt, långsiktiga avtal samt certifikatshandel med förnybar elproduktion. Delegationen skall följa och ta hänsyn till de internationella förhandlingarna samt dessutom utfallet av det europeiska klimatförändringsprogrammet (ECCP), EG-kommissionens och rådets direktivförslag om handel med utsläppsrätter (KOM(2001)581 slutlig), det nordiska arbetet samt Östersjösamarbetet. För att utveckla och anpassa Energimyndighetens verksamhet på klimatområdet till den aktuella situationen avser regeringen att inom kort tillsätta en förhandlingsman med uppgift att förbereda avtal om tillgodoräkande av utsläppsminskningar med värdländerna. Förutsättningarna för att ge näringslivet incitament att delta i klimatprojekt av detta slag kan då aktualiseras exempelvis inom ramen för långsiktiga frivilliga avtal med industrin, som nu är under beredning inom Regeringskansliet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen rörande förslaget att tillföra medel till energimyndigheten för projekt rörande mekanismen för en ren utveckling. Det pågående arbetet innebär att motionsyrkandena med anknytning till en svensk tillämpning av handel med utsläppsrätter nu bör lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida. Motionerna MJ15 (fp) yrkande 2, MJ16 (mp) yrkande 12, MJ209 (m) yrkande 11, MJ337 (c) yrkande 12, MJ521 (fp) yrkande 10 och U301 (fp) yrkande 44 avstyrks.

Ett utvecklat byggande

Utskottets förslag i korthet

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller ett utvecklat byggande. Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om nystimulans för Agenda 21 (kd) och ett yrkande om förbud mot di-

rektverkande elvärme vid nybyggnation (mp). Utskottet avstyrker dessutom motionsyrkanden om klusterbildning på träområdet (kd), om krav på regler och åtgärder i bebyggelsen (mp) samt vindisoler-
ring och fasadåtgärder (kd).

Propositionen

Bebyggelsens påverkan på klimatet bör successivt minskas. En effektivare användning av energi och andra resurser samt väl fungerande bostäder, lokaler och service är viktiga förutsättningar för en hållbar utveckling. Planering, byggande och fastighetsförvaltning bör bidra till att klimatmålen och övriga miljömål kan uppfyllas. Användningen av fossil energi skall minska kontinuerligt.

Motionerna

Enligt motion MJ10 (kd) är det viktigt att informationen om möjligheterna till vindisoler-
ning och fasadåtgärder sprids (yrkande 21). Därutöver är det viktigt att stimulera klusterbildning inom träområdet. Detta skulle kunna bidra till utvecklingen av träprodukter som leder till minskade koldioxidutsläpp (yrkande 27). Vidare bör det lokala Agenda 21-arbetet stimuleras utifrån klimat-
aspekten. Regeringen bör därför finna former för en satsning med nationella stimulansmedel till de lokala Agenda 21-kontoren och grupperna i kommunerna (yrkande 29). I motion MJ16 (mp) redovisas en rad synpunkter inom området för byggande m.m. Boverket bör få i uppdrag att utforma regler för energianvändning i nybyggen och att ta fram underlag som underlättar för den kommunala och regionala planeringen för att minska behovet av koldioxidutsläpp och transporter. Vidare bör besiktningen av ventilationssystem omfatta även klimathänsyn (yrkande 15 delvis). Vidare bör det införas förbud mot direktverkande elvärme vid nybyggnation (yrkande 16).

Utskottets ställningstagande

Genom ett beslut av regeringen i juni 2000 tillkallades en nationalkommitté för genomförande och vidareutveckling av Agenda 21 och Habitatagendan (dir. 2000:48). Kommittén har antagit namnet Nationalkommittén för Agenda 21 och Habitat. I kommitténs uppgifter ingår bl.a. att samordna det svenska arbetet med Agenda 21 och hållbar utveckling. I december 2001 fick Nationalkommittén tilläggsuppdraget att vidareutveckla underlag kring frågor som rör bl.a. hållbart nyttjande och skydd av naturresurser, miljö och hälsa. Kommittén skall senast den 31 januari 2003 ha slutfört sitt arbete och till regeringen överlämna sin samlade slutrapport om hur det svenska arbetet med Agenda 21 och Habitatagendan bedrivits sedan 1992 års FN-konferens i Rio de Janeiro respektive 1996 års FN-konferens i Istanbul. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion MJ10 (kd) yrkande 29.

Utskottet behandlade frågan om direktverkande elvärme i utskottets betänkande över propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier

(prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU3). Regeringen betonade i samband därmed vikten av att arbetet med att kontinuerligt minska energianvändningen påbörjas omgående hos alla berörda inom byggområdet. Som följd av det energipolitiska beslutet år 1997 lämnades till utgången av år 1999 statligt ekonomiskt stöd för att bl.a. främja övergång från uppvärmning med direktverkande el i befintliga bostadshus till andra former av uppvärmning, däribland vattenburna uppvärmningssystem. Utskottet delade regeringens uppfattning att nya låsningar till direktverkande elvärme bör undvikas och konstaterade att regeringen i enlighet härmed aviserade avsikten att analysera konsekvenserna av ett eventuellt förbud mot uppvärmning med direktverkande el i nya byggnader liksom effekterna av att begränsa direktelvärme i nya fritidshus. Utskottet anser att utgången av en sådan analys bör avvaktas innan riksdagen uttalar sig i frågan. Mot bakgrund härav avstyrker utskottet motion MJ16 (mp) yrkande 16.

Av den regionalpolitiska propositionen (prop. 2001/02:4) framgår att ett program för att främja en hållbar tillväxt inom det nationella träklustret bör bedrivas under perioden 2002–2004. Programmet bör inriktas mot projekt som främjar samverkan mellan träindustriföretag i regionala leverantörsgrupper, samt stimulerar till en optimal användning av skogsråvaran och en mer varierad lokal vidareförädling av denna (bet. 2001/02: NU4). Mot bakgrund härav finner utskottet syftet med motion MJ10 (kd) yrkande 27 tillgodosett.

Regeringen har uppdragit åt Boverket att genomföra en försöksverksamhet med deklARATION av bostäder, skolor och förskolor (M1999/3328/Hs). Huvudsyftet med deklARATIONEN är att ge kunskap till boende, brukare och fastighetsägare om egenskaper i byggnaden som är av betydelse för människors hälsa och den yttre miljön m.m. Slutrapport inlämnades till regeringen den 1 juni 2001. Frågan bereds inom Regeringskansliet. Regeringen har också den 10 maj 2001 uppdragit (M2001/2226/Hs) åt Boverket att utreda och föreslå lämpliga nyckeltal eller indikatorer för energianvändning i byggnader. Dessa nyckeltal eller indikatorer skall belysa energianvändningens kvalitativa och kvantitativa aspekter. En delrapport redovisades för regeringen i augusti 2001 och en slutrapport den 1 oktober 2001. I det kommande arbetet skall olika drivkrafter analyseras i syfte att ge nyckeltalen en effektiv tillämpning. Även det pågående arbetet med energieffektivisering för byggnader inom EU skall beaktas. Regeringen kommer att närmare pröva förutsättningarna för att utveckla en ny modell för samordnad planering för ett hållbart samhällsbyggande. Utskottet avstyrker motion MJ16 (mp) yrkande 15 delvis i den mån dess syfte inte kan anses tillgodosett med det anförda.

Bygg- och fastighetssektorn är en stor sektor som präglas av en mängd små företag samt några stora som dominerar marknaden. Regeringen påpekar att för att arbetet med hållbar utveckling i sektorn skall lyckas, måste dessa företag nås av både information och miljökrav i beställningarna. Regeringen anser därför att alla tänkbara kanaler bör användas för information och kommunikation och att det är särskilt viktigt att nå ut till lokala kretsloppsråd och företagsnätverk. Att uppnå en sådan spridning och erfarenhetsåterföring är en

prioriterad del i arbetet för ett utvecklat byggande och en effektiv förvaltning. Utskottet instämmer i regeringens bedömning och anser att syftet med motion MJ10 (kd) yrkande 21 därmed i huvudsak är tillgodosett.

Sektorernas roll

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning och avstyrker ett antal motionsyrkanden om krav på inköbspolicy för verk och myndigheter m.m. (kd, c, mp) samt om krav på åtgärder för ökad beredskap för klimatrelaterade kriser m.m. (mp).

Propositionen

Genom sektorsansvaret fördelas ansvaret för att uppnå klimatmålet inom samhällets alla sektorer, dvs. att myndigheter, företag och andra organisationer inom olika samhällssektorer tar ansvar för klimatfrågan inom sina verksamhetsområden. Sektorsansvaret innebär därmed att klimathänsyn, liksom annan miljöhänsyn, vägs in i besluten inom sektorn. Avvägningar mellan sektorer måste ske med sektorsövergripande beslut. Införandet av miljöledning hos myndigheterna innebär också en integrering av klimathänsyn. Miljöledningssystem är ett ledningsverktyg för företags och andra organisationers miljöarbete och innebär att arbetet blir strukturerat och systematiserat.

De statliga myndigheternas ansvar för klimatfrågor bör göras mer tydligt, bl.a. genom att deras sektorsansvar för miljön preciseras.

Motionerna

Enligt motion MJ10 (kd) bör regeringen ställa tydliga krav på statliga verksamheter att minska sina utsläpp av klimatpåverkande gaser (yrkande 14). I motion MJ14 (c) yrkande 7 förespråkas en policy för statliga myndigheter och bolag som skall syfta till inköp av nollemissionsfordon. Miljöpartiet anser i motion MJ16 (mp) att företag bör åläggas att redovisa sina utsläpp av klimatförändrande gaser (yrkande 13). Konkurrensverket bör ges i uppdrag att föreslå åtgärder för motverkande av snedvridande konkurrensbegränsning på energi- och byggmarknaderna som får negativa konsekvenser för uppfyllelsen av klimatmålen (yrkande 18 delvis). I motionen tas dessutom upp en rad frågor med anknytning till räddningstjänsten. Anledningen härtill är enligt motionen de ändrade klimatförhållanden som har visat sig under senare tid. Kommunerna bör uppmanas att i sin planering ta större hänsyn till risken för översvämningar och stranderosion. Vägverket och Banverket bör få i uppdrag att kartlägga eventuella åtgärder som med anledning av den ökade risken för översvämningar kan behövas för att säkerställa transporter. Räddningsverket och försvaret bör få i uppdrag att hålla en ökad beredskap för att hjälpa till vid översvämningar. Slutligen bör en s.k. klimatakut inrättas för att möjlig-

göra ekonomisk kompensation för kommuner som utan egen förskyllan drabbas särskilt hårt av extrema väderfenomen (yrkande 20 delvis).

Utskottets ställningstagande

Regeringen hänvisar när det gäller sektorsansvaret för miljön till vad som anfördes i proposition Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) och påpekar att detta sektorsansvar också omfattar miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*. I samband med behandlingen av Svenska miljömål instämde utskottet i bedömningen att myndigheter, företag och andra organisationer inom olika samhällssektorer bör ta ansvar för miljöfrågor inom sina verksamhetsområden (bet. 2001/02: MJU3). Miljökvalitetsmålen med delmål och strategier kommer därmed att fungera som en del av underlaget för beslutsfattandet i olika sektorer och miljöhänsyn kommer att vägas in i besluten inom sektorn. Avvägningar mellan sektorer skall ske med sektorsövergripande beslut. Miljöledningssystem är ett ledningsverktyg för företags och andra organisationers miljöarbete och innebär att arbetet blir strukturerat och systematiserat. Utvecklingen av sektorsansvaret för miljön, införandet av miljöledning och arbetet med att nå miljökvalitetsmålen är sammankopplade och kompletterar varandra. Tillsammans utgör de förutsättningar för en decentraliserad och systematiserad mål- och resultatstyrd miljöpolitik där ansvaret för miljön successivt integreras i samhällets sektorer. Utskottet instämmer också i att samspelet mellan arbetet med miljömål, miljöledningssystem och sektorsansvar för miljön bör stärkas. Mot bakgrund av de intentioner regeringen redogör för i frågan anser utskottet att syftet med motionerna MJ10 (kd) yrkande 14, MJ14 (c) yrkande 7 samt MJ16 (mp) yrkandena 13 och 18 delvis i huvudsak är tillgodosett.

När det gäller frågan om åtgärder för att anpassa Sverige till ändrade klimatförhållanden vill utskottet anföra följande. De formella kraven på kommunens agerande är desamma oavsett om det råder ett normalt tillstånd eller kris. Endast när det råder höjd beredskap finns möjligheter att göra undantag från kommunallagens regler om kommuners och landstings organisation och beslutsfattande. Kommuner och landsting får heller inte bistå annan kommun som drabbats av en extraordinär händelse, eftersom lokaliseringsprincipen i kommunallagen och hälso- och sjukvårdslagen innebär att verksamheten skall vara inriktad på det egna medlemskollektivet. Den av regeringen tillsatta Utredningen om kommuners och landstings beslutsfattande vid extraordinära fredstida händelser i samhället har i sitt betänkande *Extraordinära händelser i kommuner och landsting* (SOU 2001:105) belyst behovet av åtgärder och planering med anledning av väderrelaterade kriser m.m. I uppdraget har bl.a. ingått att överväga om det finns anledning att förtydliga de regler som styr kommunernas och landstingens planering inför extraordinära fredstida händelser och, om så är fallet, lämna förslag till författningsändringar. Vidare har utredningen haft i uppdrag att se över om det föreligger behov av att kommuner och landsting ges möjlighet att vid extraordinära händelser lämna enskilda ekonomiskt stöd av mindre omfattning inom områden som normalt inte täcks

av civilrättsliga försäkringar. I utredningsförslaget ingår bl.a. frågor om kommuners och landstings planeringsansvar för extraordinära händelser och utan att lägga något förslag i den delen framhäver utredningen vikten av att kommunerna och landstingen regelbundet genomför övningar av olika tänkta krisförlopp med utgångspunkt från planen. Utredningen föreslår vidare att kommunallagens s.k. lokaliseringsprincip mjukas upp så att möjligheten för kommuner och landsting att bistå annan kommun vid extraordinära händelser utökas. Den kommun eller det landsting som på begäran har bistått en drabbad kommun har rätt till skälig ersättning av den andra kommunen för kostnader på grund av biståndet.

Utskottet anser att resultatet av den fortsatta beredningen bör avvaktas innan riksdagen vidtar några åtgärder på detta område. Med anledning härav avstyrks motion MJ16 (mp) yrkande 20 i nu behandlad del.

Forskning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett antal motionsyrkanden om intensifierad klimatforskning m.m. (kd, c, mp).

Motionerna

Enligt motion MJ10 (kd) yrkande 26 bör klimatforskningen intensifieras. I motion MJ14 (c) yrkande 10 framförs åsikten att Sverige inom EU och andra internationella organ bör arbeta för att sammanhålla forskningsstrategier och att ökade resurser kommer klimatforskningen till del. I motion MJ16 (mp) yrkande 20 delvis förespråkas särskilt stöd till forskning, analyser och samordning som en åtgärd för att anpassa Sverige till ändrade klimatförhållanden.

Utskottets ställningstagande

I proposition Forskning och förnyelse (prop. 2000/01:3) lyfter regeringen fram forskning inom miljö och hållbar utveckling som ett prioriterat forskningsområde. Forskning som underlag för miljö kvalitetsmålen och klimatforskning betonas som särskilt viktiga. Det nya Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), som inrättades den 1 januari 2001, har bl.a. ett särskilt ansvar för klimatforskningen. Regeringen har gett Formas i uppdrag att ta initiativ till samordning av klimatforskningen med de andra berörda forskningsfinansiärerna. Även nationellt förekommer flera klimatforskningsprogram och projekt vid universitet, högskolor och institut. Det är enligt regeringen viktigt att klimatforskningen får en övergripande planering och samordning samt ett långsiktigt stöd.

En god och omfattande klimatforskning är en mycket viktig del i klimatarbetet, och Formas har bl.a. ett särskilt ansvar för klimatforskningen. Som regeringen påpekar har Formas fått i uppdrag att ta initiativ till samordning av klimatforskningen. Flera klimatforskningsprogram och -projekt förekommer

vid universitet och högskolor. Det är som regeringen påpekar viktigt att klimatforskningen får en övergripande planering och samordning samt ett långsiktigt stöd eftersom behovet av fördjupade kunskaper om klimatsystemets grundläggande egenskaper och interaktion med biologiska system på global, regional och nationell nivå kommer att öka. I det internationella förhandlingsarbetet måste frågor kring sänkor och riskerna för snabba regionala klimatförändringar samt möjligheterna att statistiskt säkerställa inträffade klimatförändringar kunna bedömas och i görligaste mån besvaras. Det europeiska samarbetet behöver bättre kunskaper om hur de regionala klimatsystemen kan tänkas utvecklas inte minst i norra Europa. Ansvariga svenska sektorsmyndigheter behöver också kunna göra fördjupade analyser av konsekvenserna för de egna verksamheterna av möjliga klimatförändringar. Regeringen påpekar att Sverige för närvarande har en internationellt betydande forskargrupp vid SMHI:s Rossby Centre. MISTRA och SMHI har investerat närmare 90 miljoner kronor i att bygga upp Sweclimprogrammet vid Rossby Centre. Regeringen bedömer att centrets framtid måste säkerställas också efter det att finansieringen från MISTRA upphör. Som redovisas i propositionen kommer regeringen därför att uppdra åt SMHI att tillsammans med Naturvårdsverket och Formas återkomma med förslag till hur den svenska klimatmodelleringen på bästa sätt skall organiseras och finansieras. Det anförda innebär enligt utskottets bedömning att motionerna MJ10 (kd) yrkande 26, MJ14 (c) yrkande 10 och MJ16 (mp) yrkande 20 i nu behandlad del är tillgodosedda.

Lagstiftningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om krav på översyn av plan- och bygglagen (kd).

Motionen

Enligt motion MJ10 (kd) yrkande 28 bör plan- och bygglagen ses över för att eråna en helhetssyn i lagen utifrån ett klimatperspektiv.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av proposition Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) avser regeringen att se över plan- och bygglagen (1987:10) så att den bättre främjar en långsiktigt hållbar utveckling. Detta inbegriper även klimataspekter. Enligt Klimatkommittén bör lagen (1977:439) om kommunal energiplanering ses över. Regeringen delar denna bedömning och avser att återkomma i en särskild proposition om energipolitiken våren 2002. Föreliggande proposition om Sveriges klimatstrategi och miljömålspropositionen (prop. 2000/01:130) utgör en utgångspunkt i detta arbete.

Enligt Klimatkommitténs bedömning är den fysiska planeringen ett viktigt instrument i den långsiktiga klimatpolitiken. Utskottet delar liksom regeringen denna uppfattning. Regeringens avsikt att se över plan- och bygglagen så att den bättre främjar en långsiktigt hållbar utveckling, vilket inbegriper klimataspekter, innebär att motion MJ10 (kd) yrkande 28 är tillgodosedd.

Uppföljning och utvärdering

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker olika motionsyrkanden om samordning av miljöfrågorna inom Regeringskansliet, rapportering till riksdagen (kd) samt förslag på ytterligare utredningar (mp).

Motionerna

Kristdemokraterna ställer i motion MJ10 (kd) krav på att klimatpolitiska överväganden i fortsättningen måste finnas med i direktiv till statliga utredningar inom områden som berörs av klimatpolitiken (yrkande 15). Därutöver behövs starkare samordning inom Regeringskansliet så att klimatfrågorna får en ökad politisk tyngd (yrkande 16). Regeringen bör också årligen rapportera till riksdagen hur klimatarbetet fortskrider (yrkande 17). Miljöpartiet anför i motion MJ16 (mp) att effekterna av utredningsförslag bör tydliggöras och att SCB bör ges i uppdrag att ta fram utförligare statistik (yrkande 18 delvis).

Utskottets ställningstagande

Som framhålls i propositionen krävs en god samordning mellan de berörda myndigheterna och samordning med övriga miljö kvalitetsmål för att genomföra, följa upp och utvärdera klimatpolitiken. Det miljömålsråd som regeringen avser att inrätta skall som en av sina huvuduppgifter svara för uppföljning och utvärdering av miljö kvalitetsmålen.

Regeringen beslutade i maj 2001 om en miljöpolicy, mål och handlingsprogram för miljöledning i Regeringskansliets beslutsprocesser m.m. (dnr M2001/2296/Kn). Syftet härmed är att säkerställa att miljöeffekter på ett konsekvent sätt kan beaktas i regeringens olika beslutsformer. För övrigt anser utskottet att det bör ankomma på regeringen att själv besluta om samordningen av klimatfrågorna inom Regeringskansliet. Utskottet avstyrker motion MJ10 (kd) yrkande 16.

Regeringen redogör närmare för systemet med uppföljning, utvärdering och rapportering i proposition Svenska miljömål (prop. 2000/01:130). Däri anför regeringen att det bör vara en uppgift för miljömålsrådet att tillsammans med mål- och miljöansvariga myndigheter föreslå, kvalitetssäkra och vidmakthålla driften av lämpliga indikatorer för att följa upp miljö kvalitetsmålen. Miljömålsrådet bör även utreda om det är lämpligt att utveckla ytterligare index för att förbättra överskådligheten vid uppföljningen av målen. Regeringen anser också att det är angeläget att arbetet med att nå miljö kvalitetsmå-

len årligen presenteras på ett sätt som är lätt tillgängligt för allmänheten. Miljömålsrådet bör därför komplettera sin årliga rapportering till regeringen med information som på ett överskådligt sätt beskriver resultatet av arbetet med att nå miljökvalitetsmålen. Regeringen redogör vidare för den planerade redovisningen till riksdagen. En årlig redovisning från regeringen till riksdagen behövs för att visa hur arbetet mot miljökvalitetsmålen fortskrider. En sådan redovisning kan ge underlag för beslut om att sätta in åtgärder om det visar sig att förutsättningarna att nå de uppsatta miljökvalitetsmålen inte är tillfredsställande. Redovisningen bör enligt regeringen omfatta ett urval av indikatorer som återkommer varje år och bör med vissa intervall kompletteras med en fördjupad utvärdering. I likhet med Miljömålskommittén anser regeringen att en fördjupad utvärdering skall redovisas för riksdagen vart fjärde år. Redovisningen bör innehålla kostnadsberäknade förslag om miljökvalitetsmål och delmål eller om styrmedel inklusive lagstiftning behöver revideras, bl.a. mot bakgrund av samhällsekonomiska och statsfinansiella effekter eller av effektivitetsskäl. Även uppföljningssystemet inklusive miljömålsrådets roll bör utvärderas och vid behov revideras. Utskottet instämde i de bedömningar regeringen gjorde i propositionen (bet. 2001/02:MJU3). Utskottets uppfattning kvarstår och utskottet avstyrker motionerna MJ10 (kd) yrkandena 15 och 17 samt MJ16 (mp) yrkande 18 delvis i den mån de inte kan anses tillgodosedda med det anförda.

Sverige bör tillträda Kyotoprotokollet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att riksdagen bör godkänna Kyotoprotokollet. Utskottet avslår ett motionsyrkande om att Sverige skall ratificera Kyotoprotokollet oavsett om EU samtidigt ratificerar protokollet (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner Kyotoprotokollet.

Motionen

Enligt motion MJ16 (mp) yrkande 22 bör Sverige ratificera Kyotoprotokollet oavsett EU:s medverkan.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen framhåller deklarerade gemenskapen i samband med undertecknandet av Kyotoprotokollet i april 1998, med hänvisning till artikel 4, att EG och medlemsstaterna gemensamt skulle uppfylla sina åtaganden enligt artikel 3.1 i protokollet, dvs. i en s.k. ”bubbla”. Inom denna ”bubbla” sker en bördefördelning mellan deltagarna av de utsläppsminskningar och begränsningar som parterna åtagit sig enligt protokollet. En politiskt bindande över-

enskommelse till bördefördelning mellan parterna inom EG har enligt regeringen träffats i form av en bilaga till rådsslutsatser i juni 1998. För att kunna starta ett samarbete inom ”bubblan” krävs att EG som part och medlemsländerna tillträder protokollet samtidigt samt att den överenskomna bördefördelningen då notifieras (jfr artikel 4.2). Denna nya fördelning blir sedan gällande under åtagandeperioden. Till ratifikationsinstrumentet skall även fogas den kompetensförklaring som vanligen krävs för att reglera förhållandet mellan EG som institution och dess medlemsländer. I oktober 2001 lade kommissionen fram ett förslag till beslut om ratifikation, bördefördelning och kompetensförklaring. Enligt artikel 4.6 skall varje medlemsstat i organisationen individuellt och tillsammans med organisationen bära ansvaret för den utsläppsnivå som anmälts i enlighet med artikel 4. I likhet med Klimatkommittén och regeringen anser utskottet att bördefördelningen i enlighet med rådsslutsatserna från juni 1998 bör läggas fast i en rättsakt så att den kan notifieras i samband med tillträdet till protokollet. Detta är också innebörden i kommissionens förslag. Sverige är oförhindrat att ställa upp egna nationella mål som uttryck för en ambition som går längre än åtagandet enligt bördefördelningen. EG:s medlemsstater skall besluta om gemensam ratifikation den 4 mars 2002. Utskottet har från Miljödepartementet erfarit att förhandlingarna är så långt framskridna att departementet bedömer att denna tidpunkt kommer att hållas. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion MJ16 (mp) yrkande 22.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m. (punkt 1)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Per-Samuel Nisser (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om mål för den svenska klimatpolitiken (avsnitt 5) och tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1 om ett nytt förslag till svensk klimatstrategi. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ11 yrkandena 1 och 2 samt avslår proposition 2001/02:55 i denna del och motionerna 2001/02:MJ9, 2001/02:MJ10 yrkandena 2, 11–13 och 30, 2001/02:MJ14 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ16 yrkandena 1–5 samt 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Ställningstagande

Regeringens förslag om mål för den svenska klimatpolitiken har så stora brister att ett ordentligt beslutsunderlag saknas. Vi anser därför att riksdagen bör avslå vad regeringen förordar om mål för den svenska klimatpolitiken. I stället bör regeringen snarast återkomma till riksdagen med en kompletterad proposition som utöver förslag till procentmålsättning för klimatpolitiken också innehåller förslag till åtgärder. Vi föreslår att regeringen baserar en ny proposition på ett antal kostnadseffektiva åtgärder enligt följande.

Eftersom utsläppen av växthusgaser är ett globalt problem behövs globala lösningar. Sverige har i jämförelse med andra länder låga utsläpp per capita. Det är därför relativt sett dyrare att i Sverige minska dessa utsläpp ytterligare än att minska utsläppen i andra länder. Vi anser att Sverige har en skyldighet att använda de mest kostnadseffektiva metoderna för att minska utsläppen. För att klara av Sveriges klimatåtagande krävs en ökad eltillförsel. Vi vill behålla kärnkraften, och vi räknar med att den, med ytterligare intrimningar, skall kunna ge ett större bidrag än i dag. De formella politiska hindren för en fortsatt och utvecklad användning av kärnenergi bör därför tas bort.

Handel med utsläppsrätter erbjuder ett mycket effektivt system för att uppnå målet om minskade utsläpp av växthusgaser. Flera studier visar att ett införande av en global handel med utsläppsrätter för koldioxid skulle innebära att kostnaden för att reducera koldioxid skulle bli lägre än 5 öre per kg. Denna nivå kan jämföras med den svenska koldioxidskatten på 63 öre per kg koldi-

oxid generellt respektive 19 öre per kg koldioxid för tillverkningsindustrin. Problemet är att det fortfarande finns en rad tekniska hinder för att få till stånd ett globalt handelssystem. Det som ligger närmast till hands är i stället det system för handel med utsläppsrätter som skall införas inom EU fr.o.m. år 2005. Vi anser därför att det är mycket viktigt att Sverige driver på för att handeln inom EU skall komma i gång så fort som möjligt. Det är vidare av största vikt att svenska regler och mål för utsläppen inte utformas på ett sådant sätt att svenska aktörer hindras att delta i EU-systemet för handel med utsläppsrätter. Sverige bör också aktivt arbeta för att på sikt få till stånd ett globalt system för handel med utsläppsrätter.

Sverige bör fullt ut använda de flexibla mekanismer som de internationella överenskommelserna medger. Exempelvis bör Sverige satsa på skogsplanteringar i u-länder inom ramen för mekanismen för ren utveckling. Regeringen bör vidare ta fram underlag för hur Sverige på bästa sätt kan arbeta med gemensamt genomförande.

Vi anser vidare att det är naturligt att Sverige tillgodoräknar sig de 2,1 miljoner ton koldioxid i nettoupptag i skogsmarken som regelverket tillåter. Regeringen bör även ta initiativ till att utvärdera i vilken mån modern svensk skogsskötsel kan bidra till att nettoupptaget i framtiden blir ännu större.

Vi motsätter oss tanken på ytterligare höjningar av koldioxidskatten. Nivån på skatten är redan hög och att ytterligare höja den för att skattevägen reducera utsläppen av växthusgaser skulle leda till en mycket hög reduktionskostnad. Vi anser generellt att grön skatteväxling är ett dåligt verktyg i miljöarbetet, eftersom grön skatteväxling innebär att man byter ut stabila skattebaser mot instabila. Grön skatteväxling innebär dessutom att miljöskatterna höjs mer än vad skatten på arbete sänks. Följden blir att svensk tillverkningsindustri förlorar i konkurrenskraft.

Inom transportområdet behöver nya åtgärder vidtas för att minska utsläppen av växthusgaser. Dagens system med skatter och regler som skall styra mot miljövänligare fordon börjar alltmer likna ett lapptäcke. När brister uppmärksammas görs nya tillägg och specialregler som inte passar in i helheten. Följden har blivit ett otydligt regelverk som har stora brister särskilt när det gäller effektiv styrning mot fordon och bränslen som ger lägre utsläpp. Vi anser därför att det är angeläget att en total översyn görs av hela systemet av skatter, miljöklasser och övriga regler med syfte att stimulera miljövänlig och bränslesnål teknik inom vägtrafiken. En målinriktad forskning är också angelägen i detta sammanhang.

2. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m. (punkt 1)

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse: Riksdagen godkänner delvis vad regeringen förordar om mål för den svenska klimatpolitiken (avsnitt 5) och tillkännager för regeringen som sin mening

vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2001/02:55 i denna del och motionerna 2001/02:MJ9 och 2001/02:MJ10 yrkandena 2, 11–13 och 30 samt avslår motionerna 2001/02:MJ11 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ14 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ16 yrkandena 1–5 samt 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Ställningstagande

Vi biträder i huvudsak regeringens förslag om mål för den svenska klimatpolitiken men anser att följande bör ges regeringen till känna. För att nå de mål som regeringen ställer upp är det klokt att genomföra regelbundna kontroller eller s.k. kontrollstationer. Detta var en strategi som Klimatkommittén lade fast och som vi ansluter oss till. Vi anser dock att det parlamentariska inflytandet över klimatpolitiken måste vara starkt. Vi föreslår därför att det skall vara parlamentariskt sammansatta kommittéer som genomför översynerna. Dessa kommittéer bör också ha rätt att komma med ytterligare åtgärdsförslag.

Utvecklingen av jord- och skogsbruket är en viktig del i arbetet med att få ned koldioxidavgången från jordklotet. Arbetet med att utarbeta incitament för skogsskötsel med inriktning på att öka upptaget av koldioxid bör därför intensifieras. Vidare finns det i dag exempel på ekologiska odlingssystem som ökar jordens mullhalt. Forskning och utveckling av odlingssystem som leder till sådana resultat borde självklart vara högt prioriterade. Ett annat sätt att öka jordens mullhalt är effektiva och storskaliga komposteringsmetoder för den biologiskt nedbrytbara delen av hushållsavfallet. I stället för att bränna det komposterbara avfallet borde man ta det till vara i kampen för att minska koldioxidutsläppen. Ytterligare ett sätt att snabbt minska avgången av växthusgaser kan vara lagring av koldioxid i tömda olje- och gasfält. Att utveckla tekniker för att möjliggöra lagring av koldioxid kan utgöra ett viktigt verktyg. Regeringen bör ta initiativ till stimulans av forskning på detta område.

För att tydliggöra komposteringsens betydelse i klimatarbetet bör det också sättas upp tydliga mål för hur mycket hushållsavfall som skall komposteras. Ett annat sätt att klargöra vikten av detta arbete är att sätta upp mål för hur mycket kompost som skall tillföras åker- och skogsmark för att på så sätt öka den organiska substansen och minska koldioxidutsläppen.

3. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m. (punkt 1)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner delvis vad regeringen förordar om mål för den svenska klimatpolitiken (avsnitt 5) och tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2001/02:55 i denna del och motion 2001/02:MJ16 yrkandena 1–5 samt

avslår motionerna 2001/02:MJ9 och 2001/02:MJ10 yrkandena 2, 11–13 och 30, 2001/02:MJ11 yrkandena 1 och 2, 2001/02:MJ14 yrkandena 1 och 2 samt 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Ställningstagande

Miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* bygger på scenarier i IPCC:s andra rapport. Sedan dess har IPCC kommit med en ny rapport (Third Assessment Report). I den nya rapporten uppskattar man att en given halt av växthusgaser nu beräknas ge allvarigare effekter än vad som tidigare uppskattats. Detta bör leda till att det långsiktiga målet för halten av växthusgaser i atmosfären revideras nedåt i minst motsvarande mån. Sverige bör i internationella sammanhang arbeta för att den långsiktiga målsättningen vad gäller halten av koldioxid i atmosfären skall fastställas i enlighet med vetenskapliga bedömningar i IPCC:s lågriskscenari.

Regeringen föreslår att Sverige minskar utsläppen med 4 % fram till år 2010. Jag är, med utgångspunkt i de nya prognoserna, övertygad om att vi kan och bör nå betydligt längre än så. Det krävs vissa nya åtgärder, vilka också ger positiva incitament för en miljöanpassad teknikutveckling. I dagsläget nöjer jag mig med att föreslå ett mål om en minskning med 10 % till år 2010. Eventuella minskningar via s.k. flexibla mekanismer bör ske utöver detta mål. Sänkningar skall inte få utnyttjas i Sverige för att nå våra nationella mål. Jag är dock beredd att överväga en skärpning av detta mål i samband med revideringen år 2004, om utvecklingen visar sig gå i rätt riktning. Regeringens långsiktiga mål om en minskning med 50 % på 50 år innebär en genomsnittlig minskning med 10 procentenheter per decennium. Om det långsiktiga målet i stället sätts till 75 % innebär det en minskning med i genomsnitt 15 % per decennium. Jag anser att klimatpolitiken tills vidare skall inriktas mot en minskning med 75 % till år 2050. En sådan inriktning bör fastslås av riksdagen.

4. EU:s roll i klimatpolitiken m.m. (punkt 2)

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ10 yrkandena 1 och 6 samt avslår motionerna 2001/02:MJ15 yrkande 1 och 2001/02:MJ521 yrkande 8.

Ställningstagande

För att nå verkliga resultat på klimatområdet måste alla länder aktivt bidra till att uppfylla Kyotoprotokollet. USA:s deltagande är också centralt för trovärdigheten i klimatarbetet. Sverige måste vara pådrivande i de fortsatta internat-

ionella förhandlingarna och inom EU-gemenskapen. I propositionen saknas ett Europaperspektiv och konkreta åtgärder för att effektivt minska utsläppen av växthusgaser. Regeringen bör snarast återkomma med ett samlat förslag syftande till att på ett trovärdigt sätt lägga fast en politik för att nå uppsatta mål. Sverige bör dessutom ta internationella initiativ till energisparande i byggbeståndet. Analyser inom bl.a. Skanska visar att byggsektorns totala utsläpp av växthusgaser i Europa skulle kunna minska med minst 25 % fram till år 2020. Den svenska regeringen bör snarast ta upp detta område inom EU för att försöka få till stånd en samlad satsning på ett program för energisparande inom byggbeståndet. Vad som anförs ovan bör ges regeringen till känna.

5. EU:s roll i klimatpolitiken m.m. (punkt 2)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ15 yrkande 1 och 2001/02:MJ521 yrkande 8 samt avslår motion 2001/02:MJ10 yrkandena 1 och 6.

Ställningstagande

Regeringen har inte i propositionen presenterat åtgärder som skulle kunna bryta den negativa utvecklingen av Sveriges utsläpp av växthusgaser. En rationell klimatpolitik kräver ett internationellt agerande i de gränsöverskridande frågorna. EU:s arbete i förhållande till övriga världen har lett till goda resultat. Nu krävs gemensamt genomförande också inom Europa. En europeisk miniminivå för koldioxidskatten är ett första steg. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Miljöavgifter m.m. inom EU (punkt 3)

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ10 yrkandena 3 och 4 samt avslår motion 2001/02:MJ10 yrkande 7.

Ställningstagande

Det krävs gemensamma europeiska åtgärder för att sänka koldioxidutsläppen. Ett effektivt sådant medel vore att lagstifta om en miniminivå för miljöavgifterna. Undantag bör naturligtvis göras för att gynna miljövänliga energifor-

mer. För att öka handlingskraften inom EU bör beslut om miljöavgifter fattas med kvalificerad majoritet. Hittills har det visat sig omöjligt att driva igenom t.ex. en gemensam miniminivå för koldioxidavgifter just på grund av att ett fåtal länder inte accepterat det. Miniminivå för miljöavgifter skulle innebära ett incitament för miljövänligare transporter, miljöriktig energiproduktion och forskning kring renare energi. Det skulle också innebära rättvisare spelregler för energiproducenter, transportföretag och bilister i medlemsländerna. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Europeisk handel med utsläppsrätter (punkt 4)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Per-Samuel Nisser (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ209 yrkande 12 samt avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 5 och 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Ställningstagande

Ett kostnadseffektivt verktyg i miljöarbetet är handel med överlåtelsebara utsläppsrätter. Det är nu hög tid att gå till praktisk handling och införa metoden i det faktiska miljöarbetet. Den stora fördelen med handel med utsläppsrätter är kombinationen hög måluppfyllelse och överlägsen kostnadseffektivitet. Erfarenheter från bl.a. USA visar att system med handel med överlåtelsebara utsläppsrätter är mycket effektiva i miljöarbetet. Sverige bör driva på för att inom EU skapa ett system för handel med utsläppsrätter med koldioxid. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Trafikfrågor m.m. inom EU (punkt 5)

av Eskil Erlandsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ14 yrkande 6 samt avslår motion 2001/02:MJ10 yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

För att göra det möjligt för Sverige att skattebefria biodrivmedel måste regeringen driva på för att ändra EG-kommissionens förslag om att skattenivån för biodrivmedel inte får vara lägre än 50 % av motsvarande skattenivå för bensin och diesel. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Internationellt klimatarbete (punkt 6)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 9. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 21.

Ställningstagande

Sverige bör arbeta för att det införs en miniminivå för koldioxidskatt inom EU. Vidare bör Sverige i samband med världstoppmötet i Johannesburg verka för att en process inleds i syfte att åstadkomma en internationell koldioxidskatt som omfattar bunkerbränslen vid internationella transporter. Till dess det finns en koldioxidskatt inom EU bör Sverige dessutom ta initiativ till att likasinnade nationer, i första hand i vår närhet, enas om en samordnad successiv upptrappning av de nationella koldioxidskatterna. EU:s mineraloljedirektiv bör ändras så att alla biobränslen gynnas. Undantaget för beskattning av biobränslen, exempelvis etanol, skall i enlighet härmed förlängas till år 2015. Under förhandlingarna om nästa åtagandeperiod bör Sverige hävda att mål om sammanlagda utsläppsnivåer skall kompletteras med mål om utsläpp per person. Sverige bör dessutom agera för att även bunkerbränslen för flyg och sjöfart skall ingå i beskattningssystem och i utsläppskvoter. Dessutom bör Sverige aktivt verka för att multilaterala finansieringsinstitutioner slutar satsa på fossila projekt som motverkar internationella klimatmål. Klimatstörande subventioner bör avskaffas inom EU. Exempel på sådana är subventioner till kolbrytning. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Ekonomiska styrmedel (punkt 9)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 10. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 7.

Ställningstagande

Vid val av styrmedel för att nå de klimatpolitiska målen måste hänsyn tas i första hand till sannolikheten av måluppfyllelse och i andra hand till kostnadseffektiviteten. Eftersom klimatpolitiken handlar om ett långsiktigt arbete, är den långsiktiga kostnadseffektiviteten särskilt central. Jag anser att tyngdpunkten på åtgärdssidan skall ligga på ekonomiska styrmedel för att på allvar komma till rätta med klimatproblemen. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Koldioxid- och energiskatter (punkt 11)

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 11. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ10 yrkande 19 samt avslår motionerna 2001/02:MJ15 yrkande 3 och 2001/02:MJ16 yrkande 8.

Ställningstagande

En åtgärd för att omedelbart minska koldioxidutsläppen är att förändra kraftvärmebeskattningen så att spillvattnet vid elproduktion tas till vara. Fjärrvärmesektorn skulle relativt enkelt kunna bidra med ytterligare energi utan att öka andelen klimatpåverkande utsläpp. Denna skatteförändring har efterlysts under lång tid och har brett politiskt stöd. Utredningar finns som visar hur denna förändring kan genomföras. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Koldioxid- och energiskatter (punkt 11)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 12. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ15 yrkande 3 samt avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 19 och 2001/02:MJ16 yrkande 8.

Ställningstagande

Genom att växla skatt på arbete mot skatt på miljöförstöring förenas miljömålen med målen för den ekonomiska politiken. Principerna för en grön skatteväxling är därför bra. Det är emellertid viktigt att industrins internationella konkurrenskraft inte försämras så att företagen flyttar verksamheten till andra länder. För att uppfylla kriterierna för begreppet skatteväxling är det viktigt att det sker motsvarande sänkningar av skatten på andra områden. Jag accepterar finansieringen av den miljömässigt motiverade sänkningen av momsen på kollektivtrafik. Emellertid vill jag ge regeringen till känna att arbetet med klimatpolitiken riskerar att bli ineffektivt om inte ett större helhetsgrepp tas.

13. Koldioxid- och energiskatter (punkt 11)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 13. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 8 samt avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 19 och 2001/02:MJ15 yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att skatterna skall ha en tydlig inriktning så att industrin och hushållen kan planera investeringar och miljöåtgärder effektivt. En plan för koldioxidskattehöjning bör därför skapas. Utgångspunkten för utformningen av denna plan är att koldioxidskatten bör höjas i små steg med 15 öre per år under åren 2003–2006. Under hösten 2006 bör en utvärdering av effekterna göras. Skatten på arbete bör kontinuerligt sänkas i motsvarande utsträckning. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Energiskatter för vissa sektorer (punkt 12)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 14. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Det är inte acceptabelt att hushållen ensam betalar koldioxidskattehöjningen. Samtidigt som koldioxidskatten höjs bör den också breddas till att omfatta en större del av industrin. I dag betalar hela industrisektorn bara en knapp tredjedel av den koldioxidskatt som hushållen betalar. Industrin gynnas också genom undantag från energiskatten. Undantagen bör endast omfatta de verksamheter och branscher där det är helt nödvändigt med hänsyn till den internationella konkurrensen. Det allmänna undantaget för jordbruket bör försvinna. Vidare bör undantagen endast gälla energianvändning som är knuten till produktionsprocessen och inte företeelser såsom kontorsbelysning eller uppvärmning. För att ge berörd industri en viss tid för omställning kan slopandet av undantagen lämpligen ske stegvis under två år. Staten bör dessutom ta initiativ till att upprätta avtal med industrin i vilka industrin som villkor för fortsatt dispens från delar av energi- och koldioxidskatter förbinder sig att vidta ekonomiskt rimliga åtgärder för att minska sina utsläpp. Om inte detta

är möjligt bör övervägas att ställa liknande krav i lag. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Skatt på avfall m.m. (punkt 13)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 15. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ15 yrkande 4.

Ställningstagande

För att stimulera avfallsminimering och materialåtervinning bör förbränning av avfall beskattas. I enlighet härmed bör en viktbaserad skatt på förbränning införas på samma nivå som dagens deponiskatt. Därutöver bör producentansvaret utvärderas och vidareutvecklas genom att man bl.a. ställer kvantitativa och mätbara mål som är tidsbestämda och successivt skärps. Det individuella ansvaret för olika producenter skall så långt som möjligt stimuleras. Ett sådant sätt skulle kunna vara att införa kretslopps försäkringar. Därutöver måste opinionsbildningen för avfallssortering intensifieras. Utöver fasta återvinningscentraler bör ambulerande uppsamlingsmöjligheter finnas för att ge närhet mellan invånarna och avfallssorteringen. Dessutom bör särskilda avgifter på vissa råvaror och visst avfall samt differentierade taxor för sorterat respektive osorterat avfall för såväl hushåll som industri införas. Vad som anförs om avfallspolitiken bör ges regeringen till känna.

16. Klimatinvesteringsprogram (punkt 14)

av Eskil Erlandsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 16. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ14 yrkandena 8 och 9 samt 2001/02:MJ337 yrkande 11.

Ställningstagande

Redan våren 2000 förde Centerpartiet fram förslag om att klimatprogram skulle inrättas. Det är därför glädjande att programmen nu blir av. De lokala investeringsprogrammen (LIP) har "lästs upp" med krav på att generera arbetstillfällen för att bli aktuella för genomförande. De klimatpolitiska programmen får inte låsas fast med krav på att generera arbetstillfällen utan miljönyttan bör sättas i främsta rummet. Det framgår inte klart och tydligt i propositionen om krav på arbetstillfällen kommer att ställas. Det är därför viktigt att detta klarläggs. Det är emellertid olyckligt att regeringen öppnar

för att medlen till klimatåtgärder skall få användas till andra åtgärder. Detta bör inte vara tillåtet. Vad som ovan anförts bör riksdagen ge regeringen till känna.

17. Mjuka styrmedel (punkt 15)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 15 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 17. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 19.

Ställningstagande

Det är viktigt med information om klimatfrågor för att öka förståelsen för olika åtgärder och för att öka kunskapen om vilka åtgärder som olika parter i samhället kan vidta. För att vara effektiv måste därför en informationskampanj riktas mot regeringens medlemmar och tjänstemän inom statsförvaltningen i syfte att undvika beslut som motverkar informationsinsatser riktade till allmänheten. Lokal energi- och klimatrådgivning bör dessutom stödjas. Vidare bör informationen till resenärer vid byte mellan kollektivtrafikslag förbättras och *eco-driving* införas som obligatoriskt inslag i körkortsutbildning och vid förnyelse av körkort. Krav bör också ställas på uppgift om energianvändning för hemelektronik, på säljstället och i marknadsföring. Därutöver är det viktigt med information om uppfyllelsen av sektorsmål samt lokala och regionala mål. Kommuner bör dessutom informeras om möjligheter att ställa klimatrelaterade krav i upphandling.

18. Svensk energipolitik (punkt 16)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Per-Samuel Nisser (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 16 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 18. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ11 yrkande 3, 2001/02:MJ209 yrkande 14 och 2001/02:U303 yrkande 15 samt avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkandena 18 och 20, 2001/02:MJ15 yrkandena 5 och 6, 2001/02:MJ16 yrkandena 6, 15 delvis och 18 delvis samt 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Ställningstagande

Den negativa miljöpåverkan från svensk energiproduktion har alltsedan utbyggnaden av kärnkraften generellt sett varit mycket begränsad. Tack vare en dominerande elproduktion från vatten- och kärnkraft är vårt beroende av el

baserat på fossila bränslen litet. Detta har varit mycket positivt för miljön, inte minst när det gäller försurningsskador. Utgångspunkten för de flesta andra länderna i Europa är i detta avseende betydligt sämre, då beroendet många gånger är stort av kol, olja och naturgas. Utsläppen av växthusgaser från svensk energiproduktion har således varit mycket låga. I och med avvecklingen av Barsebäck 1 har dock utvecklingen vänts. Den el som tidigare producerades i Barsebäck utan utsläpp av växthusgaser har till stora delar ersatts med elproduktion baserad på kolkraft. En ytlig betraktelse över de svenska utsläppen ger en missvisande bild eftersom enbart utsläpp som uppstår i Sverige redovisas. Det faktum att ökad import av kolbaserad kraft leder till större utsläpp av växthusgaser i Danmark syns därför inte i statistiken. Det finns i dag en klar trend mot en ökande elförbrukning. Eftersom regeringen samtidigt vill lägga ned ytterligare kärnkraftverk kan resultatet bara bli att den svenska energipolitiken leder till ytterligare kraftigt höjda utsläpp av växthusgaser.

De formella politiska hindren för en fortsatt och utvecklad användning av kärnenergi bör tas bort. Riksdagsbeslutet om en förtida avveckling av kärnkraften bör omprövas. Den särskilda effektskatten på kärnkraftsanläggningar bör tas bort, och bestämmelsen i 6 § kärntekniklagen som begränsar möjligheten att bedriva kärnteknisk forskning bör upphävas. Genom att också upphäva 5 § kärntekniklagen, som förbjuder uppförandet av ytterligare kärnreaktorer, avvecklas de politiska hindren för att bygga nya kärnreaktorer. Även om det i dagsläget inte finns några som är intresserade av att bygga nya reaktorer i Sverige bör inte lagstiftningen utesluta sådana planer. När marginalkostnaden för den kolbaserade energiproduktionen stiger som en följd av systemet med handel med utsläppsrätter kommer sannolikt intresset för såväl kärnteknisk forskning som uppförande av nya kärnreaktorer att öka. Beslutet om avveckling av kärnkraften bör omprövas. Vad som anförs om energipolitiken bör ges regeringen till känna.

19. Svensk energipolitik (punkt 16)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 19. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ15 yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkandena 18 och 20, 2001/02: MJ11 yrkande 3, 2001/02: MJ16 yrkandena 6, 15 delvis och 18 delvis, 2001/02: MJ209 yrkande 14 och 2001/02: MJ519 yrkande 1 delvis och 2001/02: U303 yrkande 15.

Ställningstagande

De energipolitiska riktlinjer som antogs av riksdagen år 1997 skadar Sverige som industri- och miljönation. Beslutet innebär bl.a. en förtida avveckling av

kärnkraften. Stängningen av enbart en reaktor i Barsebäck leder till att utsläppen av koldioxid ökar med 24 miljoner ton per år. Stängningen av den första reaktorn har lett till att denna elproduktion ersatts med produktion från nedsmutsande kolkraftverk. Regeringen ger inga som helst garantier för att detta inte också blir fallet vid en stängning av Barsebäck 2. Växthusgasernas klimatpåverkan är särskilt oroande i det här fallet. Regeringen bör därför snarast tillsätta en miljökonsekvensutredning som bl.a. redovisar utfallet av ett ökat beroende av el från t.ex. danska kol- och oljebaserade elproduktionsenheter. Jag anser också att införande av ett försäkringssystem där försäkringen täcker kostnader även för skador av eventuella olyckor bör utredas. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

20. Svensk energipolitik (punkt 16)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 20. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkandena 6, 15 delvis och 18 delvis samt avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkandena 18 och 20, 2001/02:MJ11 yrkande 3, 2001/02:MJ15 yrkandena 5 och 6, 2001/02:MJ209 yrkande 14 och 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis och 2001/02:U303 yrkande 15.

Ställningstagande

Jag anser att målsättningar för olika sektorer bör tas fram för att underlätta planering inom såväl offentlig som privat sektor. För energisektorn bör det också slås fast att regeringens avsikt är att Sverige inte skall göra en storskalig satsning på fossilgas.

Boende i flerbostadshus saknar i dagsläget normalt både information om den egna energiförbrukningen och ekonomiska incitament för att hushålla med energi. Regeringen bör därför ta fram ett förslag till att varje hushåll i flerbostadshus debiteras för sin egen förbrukning av el, värme och varmvatten. Av debiteringen bör dessutom varje post framgå var för sig. Ett annat förslag som ger incitament till hushållning med energi är att taxesättningen för el och fjärrvärme ges en betydligt större rörlig andel. Förutsättningarna för en sådan förändring bör kartläggas. Det tidigare framgångsrika stödet till upphandling av eleffektiv teknik bör omvandlas till ett stöd för upphandling av el- och climateffektiv teknik och förläggas till Naturvårdsverket.

21. Miljöklassning av eldningsolja (punkt 17)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Per-Samuel Nisser (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 17 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 21. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ311 och avslår motion 2001/02:MJ462.

Ställningstagande

Liksom det finns miljöklasser för bensin och diesel med avsikt att styra utvecklingen mot renare drivmedel skulle miljöklassning kunna införas för eldningsolja för att stimulera renare och mer koldioxidneutrala bränslen. Miljöklassningen skulle kunna väga in både miljöegenskaperna hos själva bränslet, och därmed även för emissionerna, samt huruvida bränslet kan anses vara producerat på ett koldioxid neutralt vis. Även om det inte finns några eldningsolja tillgängliga som skulle kvalificera sig som renare och mer koldioxidneutrala eller som kan priskonkurrera med fossila bränslen, skulle en diskussion om och införande av miljöklassning stimulera utvecklingen åt rätt håll.

22. Kollektivtrafiken (punkt 18)

av Eskil Erlandsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 22. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ14 yrkande 4.

Ställningstagande

Kollektivtrafiken måste användas som ett effektivt verktyg i arbetet med att skapa ett grönt transportsystem och med att uppnå de av riksdagen beslutade transport- och klimatpolitiska målen. Till denna strategiska användning av kollektivtrafiken bör ett åtgärdsprogram knytas för hur kollektivtrafiken skall användas för att uppnå dessa mål. Regeringen bör ge den nu pågående utredningen om kollektivtrafikens utveckling tilläggsdirektiv att utforma förslag till åtgärder syftande till att ytterligare minska kollektivtrafikens negativa miljöpåverkan. Detta bör ges regeringen till känna.

23. Trängselavgifter (punkt 19, motiveringen)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m) och Per-Samuel Nisser (m).

Ställningstagande

Vi anser att utskottets ställningstagande bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det vore olämpligt att införa ett system med trängselavgifter. Sådana avgifter skulle endast innebära ytterligare skatter för bilismen. Bilanvändandet är redan i dag hårt beskattat. En extraskatt i form av trängselavgifter skulle medföra att personer och familjer med svag ekonomi ytterligare skulle drabbas ekonomiskt, utan att påtagliga positiva miljöeffekter skulle vinnas. Utskottet anser att trafiksituationen inte förbättras genom att frågan om bilanvändning görs till en fråga om ekonomisk bärkraft för den enskilde. Mot bakgrund härav avstyrker utskottet motion MJ10 (kd) yrkande 22.

24. Flygets miljöpåverkan (punkt 20)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 24. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 11.

Ställningstagande

Den miljöstyrande effekten av en rad skatter och avgifter på transportområdet är felriktad eller otydlig. Ändringar behövs för att bidra till uppfyllelsen av klimatmålen. En koldioxidavgift bör inkluderas i flygets landningsavgifter, oavsett utvecklingen inom flygsektorn i övriga EU. De statliga försäkringsgarantierna till flyget som införts under hösten bör snarast upphöra. Det statliga stödet till flygplatser bör ses över och tas bort där det inte finns synnerliga skäl att behålla det. Detta bör ges regeringen till känna.

25. Administrativa åtgärder i transportsektorn (punkt 21)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 25. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 14.

Ställningstagande

Politiska målsättningar för hur stor andel förnybara drivmedel som skall finnas på marknaden åren 2005 och 2010 bör övervägas. Ett sätt att nå målen kan vara att inrätta ett certifikatsystem i likhet med vad som föreslagits för elmarknaden. Den satsning på ökad järnvägskapacitet som Miljöpartiet drev fram i årets budget kommer att leda till en övergång från lastbils- till järnvägstransporter. För att främja denna övergång bör regeringen även utreda förutsättningarna för att förbättra möjligheten till omlastning mellan järnväg och vägar för kortare lastbilstransporter. Däremot bör kapaciteten för väg- och flygtransporter inte öka. Utsläppskraven bör utvidgas till att även omfatta arbetsmaskiner och fritidsbåtar.

26. Alternativa drivmedel m.m. (punkt 23)

av Ulf Björklund (kd), Eskil Erlandsson (c) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 23 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 26. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 23 och 2001/02:MJ14 yrkande 5 samt avslår motionerna 2001/02:MJ16 yrkande 17, 2001/02:MJ423 yrkande 5, 2001/02:MJ430 samt 2001/02:MJ519 yrkande 1 delvis.

Ställningstagande

Introduktionen av alternativa drivmedel såsom etanol och metanol är en viktig del i klimatstrategin. Vi anser att det behövs en långsiktig skattebefrielse för biodrivmedel. Då skapas långsiktiga spelregler för de investeringar som krävs för att produktion och distribution av alternativa drivmedel skall kunna öka. Det är vidare viktigt att pågående pilotprojekt, som exempelvis etanolfabriken i Norrköping, får fortsatta möjligheter att utvecklas. Det är fel att öronmärka skattnedsättningsmedel på ett sådant sätt att pågående pilotprojekt kan komma i fara. Vad som ovan anförts bör ges regeringen till känna.

27. Alternativa drivmedel m.m. (punkt 23)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 23 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 27. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 17 samt avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 23, 2001/02:MJ14 yrkande 5,

2001/02: MJ423 yrkande 5, 2001/02: MJ430 och 2001/02: MJ519 yrkande 1 delvis.

Ställningstagande

För att öka tillgängligheten och gynna konsumenter som vill använda alternativ bör krav ställas att alla försäljare av bensin och diesel erbjuder även ett förnybart drivmedel. Detta bör ges regeringen till känna.

28. Handel med utsläppsrätter m.m. (punkt 25)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Carl G Nilsson (m), Per-Samuel Nisser (m), Eskil Erlandsson (c) och Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 28. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2001/02: MJ15 yrkande 2, 2001/02: MJ209 yrkande 11, 2001/02: MJ337 yrkande 12, 2001/02: MJ521 yrkande 10 och 2001/02: U301 yrkande 44 samt avslår motion 2001/02: MJ16 yrkande 12.

Ställningstagande

Handel med utsläppsrättigheter är ett effektivt instrument för att minska utsläppen av växthusgaser med hjälp av marknadsmekanismer. Dessutom kan det vara ett bra komplement till de administrativa styrmedlen. Det är nu hög tid att gå till praktisk handling och införa metoden i det faktiska miljöarbetet. Huvudalternativet bör förstås vara att införa en europeisk handel med utsläppsrätter, men även om detta tar tid eller visar sig svårt att genomföra bör Sverige införa ett eget system för handel med utsläppsrätter så snart som möjligt. Den stora fördelen med handel med utsläppsrätter är kombinationen hög måluppfyllelse och överlägsen kostnadseffektivitet. Vi efterfrågar initiativ från regeringen på detta område. Att inte nyttja kraften i marknadsekonomi för att komma till rätta med utsläppen av växthusgaser vore olyckligt.

29. Handel med utsläppsrätter m.m. (punkt 25)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 29. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ16 yrkande 12 samt avslår motionerna 2001/02: MJ15 yrkande 2, 2001/02: MJ209 yrkande 11, 2001/02: MJ337 yrkande 12, 2001/02: MJ521 yrkande 10 och 2001/02: U301 yrkande 44.

Ställningstagande

Handel med utsläppsrätter har flera fördelar. Ett sådant system kräver dock viss utformning. Tyvärr tyder hittillsvarande diskussioner på att utformningen inte blir den ur miljösynpunkt mest önskvärda. Följande riktlinjer bör gälla som vägledning. Utsläppsrätterna skall auktioneras ut och inkomsterna tillfalla staten. Det borde vara ett minimikrav att inte endast storindustrierna skall häva in pengarna för försäljningen. Handeln skall ske mellan jämbördiga parter. Vilka sektorer som skall ingå skall baseras på vad som ger största möjliga miljönytta, inte på vad som kortsiktigt tycks kostnadseffektivt. Detta bör ges regeringen till känna.

30. Agenda 21 (punkt 26)

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 26 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 30. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ10 yrkande 29.

Ställningstagande

Det är bra att det lokala miljöinvesteringsprogrammet nu omvandlas till tydligare lokala klimatprogram, men det är också viktigt att det lokala Agenda 21-arbetet får en nytändning utifrån klimataspekten. Därför bör regeringen finna former för en satsning med nationella stimulansmedel till de lokala Agenda 21-kontoren och -grupperna som finns ute i kommunerna. Detta bör ges regeringen till känna.

31. Direktverkande elvärme (punkt 27)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 27 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 31. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 16.

Ställningstagande

Regeringens bedömning att det fordras kraftfulla åtgärder inom bebyggelsesektorn är riktig. De åtgärder som regeringen föreslår är emellertid otillräckliga. Regler som hindrar att nya fastigheter byggs med direktverkande el som enda uppvärmningssystem bör införas.

32. Åtgärder i bebyggelsen (punkt 29)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 32. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkande 15 delvis.

Ställningstagande

Regeringens uppdrag till Boverket att föreslå lämpliga nyckeltal bör utvidgas och preciseras så att Boverket, i enlighet med Klimatkommitténs förslag, får i uppdrag att utforma skärpta regler avseende energianvändning för nybyggnation. Regeringen bör också ge Boverket i uppdrag att utreda och ta fram förslag på komplettering av regelverket för den obligatoriska besiktningen av ventilationssystemet till att även omfatta klimathänsyn. Samarbete med den lokala energirådgivningen kan därvidlag vara lämplig. Parallellt med detta bör Boverket dessutom ges i uppdrag att ta fram underlag som underlättar för den kommunala och regionala planeringen att bidra till minskning av koldioxidutsläpp. Detta bör ges regeringen till känna.

33. Sektorernas miljöansvar (punkt 31)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 33. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ16 yrkandena 13 och 18 delvis samt avslår motionerna 2001/02:MJ10 yrkande 14 och 2001/02:MJ14 yrkande 7.

Ställningstagande

Flera svenska stora företag vill inte frivilligt redovisa sina koldioxidutsläpp på ett jämförbart sätt. Det krävs därför lagstiftning. De bör vara skyldiga att i sin årsredovisning redovisa koldioxidutsläppen från sina anläggningar, både i och utanför Sverige, i absoluta tal och i relation till företagets omsättning. Konkurrensverket bör ges i uppdrag att med prioritet utreda och komma med förslag för att motverka sådan snedvridande konkurrensbegränsning på energi- och byggmarknaderna som får negativa konsekvenser för uppfyllelsen av klimatmålen. Detta bör ges regeringen till känna.

34. Beredskap för klimatrelaterade kriser m.m. (punkt 32)

av Maria Wetterstrand (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 34. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ16 yrkande 20 delvis.

Ställningstagande

Klimatförändringar kan leda till ökad förekomst av extrema väderfenomen som översvämningar. Frågan är om vi inte redan sett exempel på detta i Sverige. Dessvärre kommer situationen troligen att förvärras innan det blir bättre. Regeringen bör därför tillsätta en utredning med uppdrag att komma med förslag till åtgärder för att parera, motverka och förebygga konsekvenserna av den ökade halten av klimatgaser i atmosfären. Exempel på sådana åtgärder kan vara att kommunerna uppmanas att i planering av bebyggelse ta större hänsyn till risken för översvämningar och stranderosion. Räddningsverket och försvaret får i uppdrag att hålla en ökad beredskap för hjälp i samband med översvämningar. Vägverket och Banverket bör få i uppdrag att kartlägga eventuella åtgärder som med anledning av ökad risk för översvämningar kan behövas för att säkerställa transporter. Vad som anförts bör riksdagen ge regeringen till känna.

35. Klimatfrågorna i Regeringskansliet (punkt 35)

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 35. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02: MJ10 yrkande 16.

Ställningstagande

Inom Regeringskansliet måste klimatfrågorna ges större tyngd. Dessa frågor bör samordnas i ett särskilt sekretariat inom Statsrådsberedningen. Detta är ett sätt att säkerställa att klimatfrågan beaktas inom alla politikområden. Detta bör ges regeringen till känna.

36. Rapportering m.m. (punkt 36)

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 36. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:MJ10 yrkandena 15 och 17 samt avslår motion 2001/02:MJ16 yrkande 18 delvis.

Ställningstagande

Klimatpolitiska överväganden måste fortsättningsvis finnas med i direktiv till statliga utredningar inom områden som berörs av klimatpolitiken. På så sätt vägs dessa frågor in vid en helhetsbedömning. Utöver de kontrollstationer som skall genomföras 2004 och 2008 bör regeringen årligen till riksdagen redovisa hur arbetet med klimatåtgärder fortlöper. På så sätt får riksdagen en överblick av resultatet av de samlade åtgärderna och av föreliggande behov av ytterligare insatser för att minska utsläppen av växthusgaser.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Mål för den svenska klimatpolitiken m.m. (punkt 1)

av Eskil Erlandsson (c).

Liksom i tidigare motioner vill vi betona vikten av att införa ett handelssystem med utsläppsätter så snart som möjligt. Ett sådant system ger större möjligheter att kontrollera utsläppsnivåerna av växthusgaser. Systemet med flexibla mekanismer kommer att införas inom EU inom ett antal år. Det är dock hög tid att gå till praktisk handling. Sverige bör därför, tillsammans med övriga nordiska länder, ta initiativet till att införa ett försök till sådant handelssystem tidigare. Genom att delta i såväl utformandet av som försöksverksamheten med ett system för flexibla mekanismer främjas – utöver miljön – den miljödrivna teknikutvecklingen hos svenska och nordiska företag. Detta främjar den svenska och nordiska miljöexporten och ger på sikt svenska företag konkurrensfördelar.

2. Sveriges tillträdande till Kyotoprotokollet (punkt 37)

av Maria Wetterstrand (mp).

Miljöpartiet anser att Sverige skall ratificera Kyotoprotokollet, oavsett vad som händer inom EU. Det finns en risk att förhandlingarna inom EU misslyckas vad gäller den interna bördefördelningen, vilket därmed hotar hela Kyotoprocessen och klimatarbetet. Jag inser att det råder viss tvekan om de juridiska möjligheterna för oss att ratificera protokollet på egen hand, men vill uppmana regeringen att överväga dessa möjligheter i den mån ratifikationsprocessen inom EU inte fortgår som beräknat.

3. Sveriges klimatstrategi

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Vi kristdemokrater har framfört övergripande kritik mot regeringens sätt att sköta klimatpolitiken. Vi har också i ett antal reservationer markerat hur vi anser att politiken borde utformas såväl rent praktiskt-organisatoriskt, politiskt-parlamentariskt som innehållsmässigt. Här utvecklar vi våra synpunkter ytterligare och utgår från att regeringen återkommer till riksdagen med ytterligare förslag på klimatområdet.

Regeringen har varit synnerligen senfärdig med att presentera ett samlat klimatförslag. När så propositionen kom visade det sig att det saknades ett internationellt och europeiskt perspektiv och att konkreta åtgärder för att

snabbt minska utsläppen av växthusgaser lyste med sin frånvaro. Att propositionen inte samordnats med energipolitiken är ytterligare ett svaghetstecken. Därför har vi kristdemokrater begärt att regeringen skall återkomma med ett nytt, samlat förslag som kan leda till att man uppnår uppsatta mål.

På områdena energi- och trafikpolitik har vi efterlyst ett antal förslag som vi hoppas regeringen återkommer med. Ytterligare ett tillfälle kommer i samband med den energipolitiska propositionen.

I reservationerna har vi pekat på energipolitiska åtgärder såsom exempelvis gemensam koldioxidavgift. Här vill vi emellertid också särskilt poängtera vikten av ett samlat agerande från EU:s sida vad gäller såväl trafik- som energisektorn. Därför bör regeringen vara pådrivande i frågor som handel med utsläppsätter, lika beskattning av energiintensiv industri, kilometerskatt för tunga fordon, likvärdiga regelsystem för trafikantavgifter och andra regleringsåtgärder samt miljöbeskattning av flygbränsle. Det handlar om att få med sig hela unionen och kandidatländerna i en gemensam kamp för att hejda växthuseffekten. Det räcker inte med att Sverige agerar på egen hand. Dessutom är det viktigt att medborgare och företag får någorlunda lika villkor för sitt handlande så att exempelvis miljöskadliga verksamheter inte flyttas från ett land till ett annat eller att osunda konkurrensförhållanden gör att sysselsättningen i ett miljömedvetet land slås ut.

På energisidan är det viktigt att vi får en riktig energibeskattnings. Vi utgår från att regeringen i samband med energipropositionen lägger sådana förslag. Vi vill i det sammanhanget också peka på att man bör undersöka förutsättningarna för att använda elexport som ett aktivt instrument i arbetet med att minska koldioxidutsläppen från brunkolsenergi. Andra förslag är att systemen för el- och värmetaxor bör ses över i syfte att stimulera besparingar liksom man mer aktivt måste arbeta med informationsåtgärder för isolering av vindar och fasader.

På trafiksidan är det också väsentligt att man skyndsamt genomför utredningsarbetet kring trängselavgifter och ger kommuner och regioner som så önskar möjligheten att införa trängselavgifter.

Regeringen bör också aktivt verka för implementeringen av miljöledningssystem i såväl offentliga verksamheter som i företagen samt följa upp att de statliga verksamheterna verkligen genomför åtgärder för att minska klimatpåverkan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Regeringen (Miljödepartementet) föreslår i proposition 2001/02:55 att riksdagen

dels godkänner vad regeringen förordar om mål för den svenska klimatpolitiken (avsnitt 5) och

dels godkänner Kyotoprotokollet (avsnitt 7.2).

Följdmotioner

2001/02:MJ9 av Inger Strömbom (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om forskning och utveckling av odlingsmetoder som ökar förutsättningarna för att åkermarken binder kol på ett mer omfattande sätt än med traditionella brukningsmetoder.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stimulans för storskaliga komposteringsmetoder som åtgärd för att ta till vara kolbindningspotentialen i svensk åker- och skogsmark.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utarbeta tydliga miljömål avseende hur mycket hushållsavfall som skall komposteras.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mål för hur mycket kompost som skall läggas ut på åker- och skogsmark för att på så sätt minska koldioxidutsläppen.

2001/02:MJ10 av Caroline Hagström m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att snarast för riksdagen förelägga ett samlat förslag till ytterligare åtgärder på klimatområdet och då också utifrån ett mer internationellt perspektiv.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om parlamentariskt sammansatta kommittéer för genomförandet av kontrollstationerna 2004 och 2008.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att EU skall kunna fatta beslut om miljöavgifter med kvalificerad majoritet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om miniminivåer för miljöavgifter i EU.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om europeisk handel med utsläppsrätter för växthusgaser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ett internationellt initiativ för ett renoveringsprogram inom bostadsbeståndet syftande till energibesparing och minskade utsläpp av växthusgaser.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om konvergensprogram inom EU avseende beskattning av energiintensiv industri.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om gemensamma trafikavgifter och utformning av en kilometerskatt för tunga fordon inom EU.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en utredning på EU-nivå om konsekvenserna av helgstopp för tung vägtrafik.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om initiativ till gemensam hållning inom EU avseende möjligheterna att miljöbeskatta flygbränsle.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om incitament för att bedriva skogsskötsel som ökar upptaget av koldioxid i sänkor.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om forskning och utveckling av odlingsmetoder som binder kol på ett mer omfattande sätt än med traditionella brukningsmetoder.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om stimulans för komposteringsmetoder för att ta till vara kolbindningspotentialen i svensk åker- och skogsmark.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om tydliga krav på statliga verksamheter att minska sina klimatpåverkande utsläpp.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om direktiv till statliga utredningar avseende klimatpåverkande faktorer.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om starkare samordning inom Regeringskansliet så att klimatfrågorna får den politiska tyngd de förtjänar.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om årlig rapportering till riksdagen avseende klimatarbetet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om möjligheten att använda elexport som ett aktivt instrument för att begränsa utsläppen av koldioxid.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om förändrad kraftvärmebeskattning.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utredning avseende taxesättning för el och fjärrvärme.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om informationsåtgärder om vindsisolering och fasadåtgärder.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om trängselavgifter i storstäderna.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utvidgad ram för skattebefrielse på alternativa drivmedel som syftar till minskade koldioxidutsläpp.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om skatterabatt på miljöbilar.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om stimulans för införandet av miljöledningssystem i små och medelstora företag.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om intensifierad klimatforskning.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om stimulans till klusterbildning på träområdet.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om översyn av PBL syftande till helhetssyn utifrån ett klimatperspektiv.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om nystimulans för det lokala Agenda 21-arbetet i syfte att stärka det lokala klimatarbetet.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om insatser för att undersöka förutsättningarna till lagring av koldioxid.

2001/02: MJ11 av Bo Lundgren m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår propositionen såvitt avser mål för den svenska klimatpolitiken.
2. Riksdagen begär att regeringen skall återkomma med ett nytt förslag till svensk klimatstrategi baserat på kostnadseffektiva åtgärder i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen beslutar ompröva beslutet om en förtida kärnkraftsavveckling.

2001/02: MJ12 av Jan Backman (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en omprövning av försiktighetsprincipen.

2001/02:MJ13 av Inger Segelström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om offentlig upphandling av fordon.

2001/02:MJ14 av Eskil Erlandsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det nationella målet att minska utsläppen av växthusgaser med ytterligare 2 % och införandet av ytterligare en kontrollstation år 2006 utöver vad regeringen har föreslagit.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om användning av flexibla mekanismer och kolsänkor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att främja miljödriven utveckling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den nu pågående utredningen om kollektivtrafikens utveckling ges ett tilläggsdirektiv för att utforma förslag till att ytterligare minska kollektivtrafikens negativa miljöpåverkan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långsiktig skattebefrielse för alternativa drivmedel.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall driva på för att ändra EG-kommissionens förslag om att skattenivån för biodrivmedel inte får vara lägre än 50 % av motsvarande skattenivå för bensin och diesel.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inköpspolicy för statliga myndigheter, verk och bolag beträffande fordon.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte låsa fast de klimatpolitiska programmen med krav på att generera arbetstillfällen.
9. Riksdagen beslutar att inte tillåta användning av klimatinvesteringsprogrammen till annat än klimatåtgärder.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom EU och andra internationella organ arbetar för att sammanhållna forskningsstrategier och ökade resurser kommer klimatforskningen till del.

2001/02:MJ15 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om EU:s roll i klimatpolitiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om handel med utsläppsrätter.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grön skatteväxling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avfallspolitiken.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om energipolitiken.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miljökonsekvensutredningen av ökad kol- och oljebaserad elproduktion.

2001/02: MJ16 av Matz Hammarström m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att målet för de svenska utsläppen av klimatförändrande gaser skall vara att dessa, beräknat som ett medelvärde åren 2008–2012, är 10 % lägre än år 1990 räknat som koldioxidekvivalenter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den långsiktiga målsättningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att klimatarbetet i Sverige tills vidare skall inriktas på att nå 75 % minskning av utsläppen till 2050.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att effekter av sänkor och flexibla mekanismer ligger utanför målet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kontrollstationen 2005.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Sverige inte skall göra en storskalig satsning på fossilgas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ekonomiska styrmedel som det viktigaste styrmedlet för att nå klimatmålet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en plan för höjning av koldioxidskatten genomförs med utgångspunkt i vad som anförs i motionen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om industrins undantag från koldioxidskatt.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten bör ta initiativ till avtal med den energiintensiva industrin.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att minska flygets miljöpåverkan.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör följa de riktlinjer som anges i motionen vad gäller EU:s system för handel med utsläppsrätter.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att företag bör åläggas att redovisa sina utsläpp av klimatförändrande gaser.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om administrativa åtgärder i transportsektorn.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder i bebyggelsen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förbud mot direktverkande elvärme vid nybyggnation.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om att alla försäljare av bensin och diesel skall åläggas att erbjuda även ett förnybart drivmedel.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om övriga administrativa åtgärder.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mjuka styrmedel.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att anpassa Sverige till ändrade klimatförhållanden.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inriktningen på det internationella klimatarbetet.
22. Riksdagen beslutar att ratificera Kyotoprotokollet.

Motioner från allmänna motionstiden 2001

2001/02: MJ209 av Bo Lundgren m.fl. (m):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett införande av handel med utsläppsätter för att på ett effektivt sätt minska skadliga utsläpp.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av ett EU-system för handel med utsläppsätter avseende koldioxid från samtliga energiproduktionsanläggningar av väsentlig storlek.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det inte är acceptabelt att svensk energipolitik leder till kraftigt ökade utsläpp av växthusgaser i norra Europa.

2001/02: MJ311 av Catharina Elmsäter-Svärd (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utreda en miljöklassning av eldningsoljor för uppvärmning, eller liknande åtgärd, som syftar till att stimulera utveckling av eldningsoljor som dels har bättre miljöegenskaper, dels är framtagna på ett koldioxidneutralt vis.

2001/02: MJ337 av Agne Hansson m.fl. (c):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte låsa fast de klimatpolitiska programmen med krav på att generera arbetstillfällen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om handel med utsläppsrättigheter.

2001/02: MJ423 av Lars Gustafsson m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad låginblandning av etanol.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att skapa större differens mellan miljövänliga och miljöstörande alternativ.

2001/02: MJ430 av Tuve Skånberg och Magda Ayoub (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av omfattande försöksverksamhet med biodrivmedel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Skåne är lämpligt som region för försöksverksamhet med biodrivmedel.

2001/02: MJ462 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp, v, c, fp):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om en miljöklassning av eldningsolja för uppvärmning, som syftar till att stimulera utvecklingen av eldningsolja som dels har bättre miljöegenskaper, dels är framtagna på ett koldioxidneutralt vis.

2001/02: MJ519 av Alf Svensson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett klimatpolitiskt handlingsprogram.

2001/02: MJ521 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge EU makten över klimatpolitiken.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om handel med utsläppsrätter.

2001/02: U301 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om handel med utsläppsrättigheter.

2001/02: U303 av Bo Lundgren m.fl. (m):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska Sveriges och EU:s utsläpp av växthusgaser.